

იედი +

ყოველთვიური საგანმანათლებლო-საინფორმაციო ჟურნალი შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისათვის

1713
2010

№ 12 (22), დეკემბერი 2010

საქართველოს საგარეო ურთიერთობების სამსახური
საინფორმაციო მართვა
საგარეო ურთიერთობების სამსახური

UDC(uak) 050-056.
26+369.25+368. 945-ი -474

სარქვასტო საბჭო

თეიმურაზ მიქიაშვილი
კარლო მუშუკუდიანი

მთავარი რედაქტორი

თეიმურაზ მიქიაშვილი
ტელ 893335887

**გამომცემელი
რედაქტორი:**

კარლო მუშუკუდიანი
ტელ.: 851770210

ლიზაინერი

გიორგი ჯვარშიშვილი

გამომცემელი:

კავშირი „იმედი პლიუსი“

**საკონტაქტო
ინფორმაცია**

ქურნალი „იმედი+“
ს.ჩიქოვანის ქ.14
ტელ.: + 995(32) 365627
890331837
ელ ფოსტა: pr_ime-
diplus@yahoo.com
ვებგვერდი:
www. imediplusi.ge
ქურნალი რეგისტრირებულია
საქართველოს იუსტიციის
სამინისტროში
რეგისტრაციის ნომერი:
01343/12/0726

შეუძლებელი არაფერია, ანუ ყველაფერი
ნესიერების ფარგლებში.....2
13 ნოემბერი უსინათლოთა საერთაშორისო დღე5
სამკურნალო პედაგოგიური დიაგნოსტიკა6
როგორ ავიცილოთ ნაწოლების წარმოქმნა..... 11
ნოდარ მამაცაშვილის შემოქმედება 13
შეუძლებელი არაფერია 15
ლაშა ცაიშვილი შემოქმედება 19
სმენადაქვეითებულთა განათლება —
არისტოტელედან თანამედროვე გამოწვევებამდე22
უნდა ირწმუნო, რომ გაიმარჯვო, ანუ 60 ვარჯიში
სიცოცხლისათვის27
მოდრაობა ბავშვის ჯანმრთელობას აყალიბებს.....28
სპორტის ახალი ამბები30
მოზაიკა32

ქურნალი ვრცელდება უფასოდ

გარეკანის პირველ გვერდზე: დავით ყვირილიანი
გერგეტის პიკზე. ფოტო გია ჯვარშიშვილის
ჩანართის ფოტოები გია ჯვარშიშვილის

იბეჭდება ფონდი ღია საზოგადოება-
საქართველოს მხარდაჭერით

ქურნალი გამოდის 2009 წლის იანვრიდან

რედაქციაში შემოსული მასალები არ რეცენზირდება და ავტორებს არ უბრუნდება. რედაქციის მოსაზრება შეიძლება არ ემთხვეოდეს სტატიის ავტორის მოსაზრებებს. ქურნალში გამოქვეყნებული ფაქტების სიზუსტეზე პასუხს აგებს სტატიის ავტორი. ქურნალისთვის მიერ ჩანერილი აუდიო მასალა ინახება ერთი თვის განმავლობაში. აღნიშნული ვადის გასვლის შემდეგ პრეტენზიები არ მიიღება.
ქურნალში გამოქვეყნებული სტატიებისა და ფოტოსურათების გადაბეჭვდა რედაქციასთან შეთანხმების გარეშე აკრძალულია. სარეკლამო მასალების შინაარსსა და სტილზე პასუხისმგებელია შემკვეთი.

მეუბლომელი ატათურია, ანუ ყვლათუბი ქუსიეტუმის თატგლომში

თეიშურაზ მიქიაშვილი

მწვერვალის დაპყრობა დიდი ვაჟკაცური საქმეა. ეს არ მიეკუთვნება ისეთ კატეგორიას, როგორც, ვთქვათ, სპორტის სათამაშო სახეობებია. მას სულ სხვა რამ უდევს საფუძვლად, რომელიც არა მარტო ფიზიკური ძალების, არამედ მთელი შინაგანი და გარეგანი ძალების მობილიზებით, გულადობით, თავდადებით, ურთიერთგატანით, კაცობით (ამ სიტყვის სრული გაგებით) და ბევრი სხვა ადამიანური თვისებების ერთიანობის წყალობით მიიღწევა.

მითუფრო დიდი ვაჟკაცობაა მაშინ, როდესაც უსინათლო ადამიანი პირველად მიდის მყინვარწვერის დასაპყრობად, მართალია სხვა მოლაშქრეთა დახმარებითა და დაზღვევით და ვიზუალური წარმოდგენა არ აქვს იმ გარემოზე, სადაც მიდის, მაგრამ მაინც მიდის, რომ თავის მიზანს მიაღწიოს. ეს ქმედება გმირობის ტოლფასია. გმირობაა იმ ადამიანებისაც, რომლებმაც მისი გამყოლობა იკისრეს. თავის თავზე აიღეს უდიდესი პასუხისმგებლობა, რათა წარმოეჩინათ და ქვეყნისათვის დაენახებინათ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ადამიანის შესაძლებლობები. ეთქვათ ის, რომ შეზღუდული შესაძლებლობა, როგორც ასეთი, პირობით ხასიათს ატარებს, რომ ადამიანი, რომელსაც ჩვენ ჯანმრთელს ვეძახით, თავის შესაძლებლობებში ისიც გარკვეულწილად შეზღუდულია და შეიძლება ვერ გააკეთოს ის, რასაც შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ადამიანი შეძლებს. და აი ფაქტიც, ბავშვობიდან უსინათლო ადამიანმა დავით ყვირილიანმა, 2010 წლის 26 ოქტომბერს, თავის გამყოლებთან — დათო ამირეზაშვილთან, ლევან შერვაშიძესთან და ოპერატორ ილია თვალთაშვილთან ერთად 4506 მეტრის სიმაღლის გერგეტის (ყოფილი “სპარტაკის”) მწვერვალი დაიპყრო. ეს მსოფლიოში მე-9 შემთხვევაა, ხოლო ამირეზაშვილსა და დავით ყვირილიანს ერთადერთი, როდესაც მწვერვალი უსინათლო ადამიანმა დალაშქრა.

ეს მოვლენა უბრალოდ არ მომხდარა. მას წინ უძღოდა მთელი რიგი წინააღმდეგობებით სავსე ფაქტორები, რომელსაც ადამიანთა ურთიერთობა ჰქვია და, რომელიც უდიდეს გავლენას ახდენს თითოეული ადამიანის ცხოვრებაზე.

რედაქციაში გვეწვივნენ ამ ღონისძიების ორგანიზატორი გია ჯვარშიშვილი და მთავარი გმირი დავით ყვირილიანი.

გია ჯვარშიშვილი — ამ იდეის განხორციელებას თავისი წინაპირობები გააჩნია და მოდით ამით დავიწყოთ. ჩვენ ჩამოვაყალიბეთ არასამთავრობო ორგანიზაცია, კრიატიული სტუდია “iGeo“, რომელიც ძირითადად კინემატოგრაფიისა და რეკლამის კუთხით მუშაობს. გვინდოდა უსინათლოებისათვის რაღაც გაგვეკეთებინა. ჩვენი პროფესია ძირითადად ხედვითი, ვიზუალიზაციის პროცესია და ეს მეთოდი მათთვის ბუნებრივია არ გამოდგებოდა. ამიტომ გადავწყვიტეთ პირიქით, სხვა კუთხით, ანუ შეხების გრძნობის გამოყენებით მიგვენოდებინა მათთვის საჭირო ბეჭდვითი პროდუქცია. ამ პერიოდში ჩვენ დაგვავინტერესა გამოდიოდა თუ არა უსინათლოებისათვის მხატვრული ლიტერატურა ბრაილის შრიფტით. აღმოჩნდა, რომ ამ მიმართულებით არავითარი მუშაობა არ მიმდინარეობდა. გადავწყვიტეთ ჩვენ თვითონ გადაგვეჭრა ეს საკითხი და დავიწყეთ სირბილი სახსრების მოსაძიებლად. დიდხანს

ვირბინეთ და დიდება ღმერთს სხვადასხვა ორგანიზაციების დახმარებით მოვიძიეთ საჭირო სახსრები, რითაც გამოვეცით თანამედროვე ქართული პოეზიისა და პროზის მცირე ანთოლოგიები. ამ პერიოდში გავიცანი დათო ყვირილიანი, რომელმაც შესანიშნავი შთაბეჭდილება დამიტოვა. ყველგან დამყვებოდა. ამისხნა უსინათლობასთან დაკავშირებული ყველა საკითხი და პრობლემა. მოკლედ რომ ვთქვათ დავმეგობრდით. ბუნებრივია ისიც, რომ მეგობრის შესახებ ყველაფერი გინდა იცოდე და გიჩნდება უამრავი კითხვა. მისმა განვლილმა ცხოვრებამ გამაოგნა და ჩამაფიქრა. მის ცხოვრებას რომ დავაკვირდი, რომ იყო ძლიერი, სრულიადაც არ არის საჭირო გქონდეს ადამიანისათვის საჭირო რომელიმე ორგანო. ის ჩემს თვალში ისე ამაღლდა, როგორც არავინ. პროფესიით ჟურნალისტი გახლავარ და ჩვეულმა ჩაძიებამ მისი ცხოვრება ჩემს თვალწინ გადამიშალა. დათო აფხაზეთიდან დევნილია. უფროსი ძმა ომობდა. თავის სახლკარს

და ღირსებას იცავდა. მამამისმა, ზურაბ ყვირილიანმა იქიდან ფეხი არ მოიცივალა და დახვრიტეს. იმის გამო, რომ მისი ძმა ომობდა, მამის საფლავის ადგილსამყოფელიც კი არ უთხრეს. აფხაზეთიდან წამოსვლის დროს ეს უსინათლო ბიჭი და მისი ოჯახის წევრები დიდი გაჭირვებით სხვადასხვა გემზე მოხვდნენ. ფაქტობრივად დედამ დაკარგა უსინათლო შვილი. თვენახევარი ეძებდნენ საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში, მაგრამ უშედეგოდ. გემზე ყოფილა დათოს მეზობელი, რომელმაც შეიფარა და მზრუნველობდა როგორც შეეძლო. თავისთან ჰყავდა, ხიფათს რომ არ გადაყროდა. თბილისში ჩამოსვლის დროს დათომ უთხრა, რომ უსინათლოთა სკოლაში სწავლობდა, რის შემდეგაც მეზობელმა მიიყვანა აღნიშნულ სკოლაში. როგორც იქნა ოჯახმა მოძებნა დათო. შემდეგ დაამთავრა აღნიშნული სკოლა-პანსიონი და იმავე წელს ჩაირიცხა ივ. ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სოხუმის ფილიალში (ახლანდელი სოხუმის თავისუფალი უნივერსიტეტი), რომელიც წარმატებით დაამთავრა და მიიღო სოციალურ მეცნიერებათა ბაკალავრის დიპლომი. ამჟამად მუშაობს საქართველოს უსინათლოთა კავშირის აფხაზეთის ფილიალის თავმჯდომარის მოადგილედ და იღებს ხელფასს 156 ლარის ოდენობით. ცხოვრობს თბილისის ზღვაზე 16 მ² ბინაში თავის ძმასთან, რძალთან, მათ ორ შვილთან და დასთან ერთად. მიუხედავად ასეთი წარსულისა, დათო ლალი და ოპტიმისტი ადამიანია. ცხოვრების ჟინი აქვს და გააჩნია მიზანი, რომელსაც აუცილებლად მიაღწევს. ერთხელ ასეთი კითხვით მივმართე — "რას იზამდი უსინათლოს ცხოვრება უკეთესი რომ გახდეს?" - და მან მიპასუხა — "ყველაფერს წესიერების ფარგლებში". ამ პასუხმა კარგად დამანახა დათო ყვირილიანის პიროვნება და მისი პატიოსნება, რაც მას ჭარბად ახასიათებს. ის ძალიან თავისუფალი და ამავე დროს ძალიან პატიოსანია. შემდეგმა ურთიერთობამ დამარწმუნა, რომ დათო ყველაფერს შეძლებდა.

საზოგადოებამარაფერი იცის უსინათლოთა შესახებ. არ აქვთ წარმოდგენა მათ შესაძლებლობებზე, შრომით და შემოქმედებით პოტენციალზე, რომ მათ შეუძლიათ იგივე და ზოგიერთ შემთხვევაში უფრო მეტის მიღწევა, ვიდრე ჯანმრთელ ადამიანს და, რომ ეს ყველაფერი საზოგადოებისათვის მიგვეწვდინა გვეჭირდებოდა ისეთი ტრიბუნა, რომელიც დაგვეხმარებოდა ჩვენი სათქმელის შორს გატანაში, ყველას დაანახებდა მათ შესაძლებლობებს. ამ ძიებაში დაიბადა მწვერვალის დაპყრობის იდეა, რომელიც დათოს უნდა განეხორციელებინა. ღვთის ნყალობით ყველაფერი კარგად დამთავრდა და დათო ყვირილიანმა ღირსეულად შეასრულა დასახული ამოცანა. ახლა კი, ვსარგებლობ შემთხვევით და დიდი მადლობა მინდა გადავუხადო ექსპედიციის ხელმძღვანელს, მთამსვლელს დათო ამირეზაშვილს, მთამსვლელს ლევან შერვაშიძეს, მთამსვლელს ნოდარ ქვარაიას, ფილმის ოპერატორს ილია თვალაშვილს, საქართველოს ტელემაუნყებლობის პირველი არხის

ჟურნალისტს რატი მუჯირს და ოპერატორს ალექსი შერვაშიძეს ამ ექსპედიციაში მონაწილეობისა და წარმატებით დამთავრებისასთვის. ახლა კი თვით ლაშქრობის შესახებ.

პირველ რიგში სირთულეებზე მოგახსენებთ. ამ საკითხს ძალიან სერიოზულად მივუდექით. მოგეხსენებათ მთამსვლელობა ხუმრობა საქმე არ არის. მითუმეტეს უსინათლო მთამსვლელთან ერთად. დიდი ენთუზიაზმითა და მონდომებით ჩაებნენ ამ საქმეში მთამსვლელები დათო ამირეზაშვილი, ლევან შერვაშიძე, ნოდარ ქვარაია და ოპერატორი ილო თვალაშვილი, რომელიც ფილმს იღებდა ამ მოვლენის შესახებ. მივდექით, მოვდექით, დავინყეთ სახსრების ძიებნა. ვის არ ვთხოვეთ სპონსორობა, მაგრამ უსინათლოს ლაშქრობა მყინვარზე ეტყობა ვერ დაიჯერეს და ყველამ უარით გამოგვისტუმრა. ისევ ჩვენ ვივალეთ გარკვეული თანხა და ასე შედგა ეს ლაშქრობა.

შევიმუშავეთ პროგრამა მინიმუმი და პროგრამა მაქსიმუმი. პროგრამა მინიმუმი ითვალისწინებდა მეტეოსადგურზე ასვლას, რომელიც 3500 მეტრის სიმაღლეზე მდებარეობს. ხოლო პროგრამა მაქსიმუმი მყინვარწვერის დალაშქრა იყო. ამავე დროს, თუ დათო შეძლებდა მცოცავი ქანების დაძლევას სვლა გაგრძელდებოდა, ხოლო თუ ვერ შეძლებდა სვლა შეწყდებოდა. გაძლიერებული ქვისცვენის და ჯანყის გამო ჩვენ დასახული მიზნისაკენ, მყინვარწვერისაკენ აღარ წავედით. ამიტომ შევეუტიეთ გერგეტის მწვერვალს, რომელიც მყინვარწვერის ქვეშ მდებარეობს და, რომლის სიმაღლეც 4506 მეტრს აღწევს. უნდა გითხრათ, რომ ურთულეს პირობებში მოგვინია მწვერვალზე ასვლა. ბობოქრობდა ძლიერი ქარი, რომელსაც თან თოვლი ახლდა.

დათო ყვირილიანი — ჩვენს ურთიერთობაზე მეტს აღარ ვიტყვი. გიამ საკმარისად ისაუბრა ამის შესახებ, მხოლოდ იმას დავამატებ, რომ გია ჯვარშიშვილმა პირველად დამოუკიდებელი საქართველოს ისტორიაში ბრაილის შრიფტით დაგვიბეჭდა თანამედროვე მწერალთა პროზისა და პოეზიის მცირე ანთოლოგიები, რითაც დიდი სიამოვნება მოგვანიჭა. მანამდე, ძირითადად აუდიოდისკებზე ვიყავით დამოკიდებული. ერთადერთი, რომელიც ჩვენს განათლებაზე და ინფორმაციის მონოდებაზე ზრუნავდა, ბრაილის შრიფტით ნაბეჭდი ჟურნალი "სინათლე" იყო და არის, რომელსაც ქალბატონი ცირა ვეფხვაძე რედაქტორობს. ხმოვან

დისკებზე ჩვენსა და მწერალს შორის შუამავალია დიქტორი, რომელსაც დადებითთან ერთად, მრავალი უარყოფითი მხარე გააჩნია. დიდი სიამოვნებაა, როდესაც ნაწარმოებს თავად ეცნობი შენი ხელით. შემდეგ კი ჩვენი შემოქმედებითი ურთიერთობა პირად სიახლოვეში გადაიზარდა და დავმეგობრდით. მან ჩემს ცხოვრებაზე ყველაფერი იცის და ამის შემდეგ დაიბადა იდეას მწვერვალის დაპყრობისა და დოკუმენტური ფილმის გადაღების შესახებ. შეირჩა სხვადასხვა ვარიანტი და მე, როგორც მთის კაცმა, ლეჩხუმიდან ვარ წარმოშობით, ვარჩიე მთის დალაშქვრა.

ჩემი ბიოგრაფია თავიდანვე წინააღმდეგობებით დაიწყო. ექვსი თვის ვიყავი რომ აღმომჩინდა თვალის დაავადება. მამაჩემი წლების მანძილზე სოფლის თავმჯდომარე იყო და თუ ვინმე ჩამოვიდოდა მაშინ ზღვაზე დასასვენებლად სოფელ ახალ კინდლში (ოჩამჩირის რაიონი), ყველას ასინჯებდა ჩემს თავს. ერთ ზაფხულს დასასვენებლად ჩამოსული ექიმი მოიწვია ჩვენს სახლში. სამწუხაროდ იმ ქალბატონის გვარი არ მახსოვს, ძალიან პატარა ვიყავი მაშინ. რომ გამსინჯა, სასწრაფოდ გამომავაგზავნეს თბილისში. აქ დამიდგინეს ორივე თვალის გლაუკომა. ამის შემდეგ დაიწყო ჩემი ძალიან რთული ცხოვრება. შემომატარეს მთელი საბჭოთა კავშირი, მაგრამ ვერაფერი მიშველეს. ერთი თვალიდან შვიდი წლის, ხოლო მეორე თვალიდან რვა წლის ასაკში დავკარგე მხედველობა. ჩამომიყვანეს აქ და სწავლა განვაგრძე თბილისის უსინათლო ბავშვთა სკოლა-პანსიონში. აფხაზეთის ომი რომ დაიწყო სახლში ვიყავი ჩასული. ამ ომმა მრავალი ოჯახი დაანგრია, ბევრს გაუმწარა ბავშვობა და მათ შორის არც მე ვიყავი გამონაკლისი. მესამე კურსზე რომ ვიყავი დედაც გამომეცალა ხელიდან. ძალიან დიდი დახმარება გამიწია საქართველოს უსინათლოთა კავშირის თავმჯდომარემ, ბატონმა რევაზ მაისურაძემ და ჟურნალ “სინათლის” რედაქტორმა, ქალბატონმა ცირა ვეფხვაძემ, რომელიც თავის დროზე ჩემი ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი იყო. ყოველთვის ვგრძნობდი მათ მზრუნველობას. ვმსახურობ საქართველოს უსინათლოთა კავშირის აფხაზეთის ფილიალში. ახლა ჩემს ძმასთან, მის ოჯახთან და ჩემს დასთან ერთად ვცხოვრობ თბილისის ზღვაზე.

მთაში ასვლა არ უნდა წარმოვიდგინოთ ისეთი ლამაზი ფერებით, როგორიც ზოგიერთს ჰგონია. ძალიან რთული გზა გავიარეთ. მთავარი და მნიშვნელოვანია ის, რომ ჩვენ მაინც დავლაშქრეთ მწვერვალი და მიზანს მივალწიეთ. მხოლოდ გული იმაზე მწყდება, რომ მყინვარწვერზე ვერ ავედით. მყინვარზე ლაშქრობის დროს წარმოიშვა სიცოცხლისათვის საშიში სიტუაცია და ამის გამო მარშუტი შევცვალეთ. შევუტით გერგეტის 4506 მეტრის სიმაღლის მწვერვალს, რომელიც წარმატებით ავიღეთ. ამ სიხარულის აღწერა შეუძლებელია. იპყრობ მწვერვალს, რომელიც თითქოს გიზიდავს, თავისთან გეძახის და ამავე დროს რაღაც გექაჩება უკან, ეჭვებს გიჩენს და ჭოჭმანობ, და მიუხედავად

ამისა მაინც წინ მიდიხარ, გაბედულად და იმედიანად იმიტომ, რომ იცი შენს გვერდით ვაჟკაცები დგანან - დათო, ლევანი და ნოდარი. უდიდესი აღმაფრენაა მწვერვალზე ფეხის დადგმა. შემდეგ შამპანურის გახსნა და საქართველოს სადღეგრძელოს შესმა. იცით, ეს რაღაც განუმეორებელი გრძნობაა, თითქოს მთელ სამყაროს ესაუბრები იქიდან. შემდეგ ბრაილის შრიფტით წერილი დავწერე — “შეუძლებელი არაფერია”, მივანერე ჩვენი გვარები და ასვლის თარიღი, კაფსულაში ჩავდე და იქ დავტოვე.

მინდა ხაზგასმით აღვნიშნო, რომ მწვერვალის დაპყრობა ჩვენი თვითმიზანი არ გახლდათ. ძირითად მიზნად ვისახავდით საზოგადოებისათვის ჩვენი ხმის მიწვდენას. გვსურდა შეგვეხსენებინა ჩვენი არსებობა. საზოგადოებას უსინათლოები წარმოუდგენია მხოლოდ მეტროში ხელგანვიღო ადამიანებად და არ იცნობენ ჩვენს შესაძლებლობებს. საზოგადოებამ უნდა იცოდეს ჩვენი შემოქმედებითი პოტენციალი და აღიაროს ჩვენი მოქალაქეობრივი ღირსება. მათ უნდა იცოდნენ რომ ჩვენ შეგვიძლია ყველაფერი, რომ ჩვენ გაგვაჩნია უდიდესი შემოქმედებითი პოტენციალი და ბატონ ნოდარ მამაცამვილის გამონათქვამს თუ მოვიშველიებ ვიტყვი, რომ — “მოუსმინონ მზის ნათელის ხილვის ვერ მხილველ ადამიანთა გულიდან გადმოღვრილ ჰანგებს და ეს ეჭვიც გაუქარწყლდებათ. ისინი ხომ ჩვენ ძალიან ზერელედ გვიცნობენ. დაგვაბრუნონ თავიანთ წიაღში, ანუ, როგორც დღეს იტყვიან, მოახდინონ ჩვენი ინტეგრაცია, ჩვენ შებრალება კი არა, ღირსეული აღიარება გვჭირდება”. აი, ამის თქმა გვინდოდა ხმამაღლა, ყველას რომ გაეგო და ამის სათქმელად ეს ფორმა მოვიგონეთ. პირდაპირ ვთქვათ — დღეს ოცდამეერთე საუკუნეა. ნებისმიერ ქვეყანაში აქვთ სინთეზატორი, რომელიც უსინათლოთა სულიერ საზრდოს წარმოადგენს. მით უმეტესი მათთვის, ვინც სკოლებსა და უმაღლეს სასწავლებლებში სწავლობენ. ჩვენთვის კი ეს ოცნების საგანს წარმოადგენს. იქნებ ოცნება რეალობად იქცეს თუ კი დიდი საზოგადოება ყველაფერს ამას ყურთ იღებს. ჩვენ თუ თვალის ჩინი დაკარგული გვაქვს, ეს იმას არ ნიშნავს რომ ყველაფერი დავკარგეს. სამაგიეროდ ჩვენ გვაქვს გულის ჩინი, რომელიც ყველაფრის შემძლეა და თუ კი დიდი საზოგადოება ამას გაგვიგებს, ჩვენ ყველაფერს მივალწევთ. სიმართლე რომ გითხრათ კვლავ მზად ვარ, რომ გავაკეთო ისეთი რამ, რაც საზოგადოებას დაარწმუნებს ჩვენს შესაძლებლობებში, დაარწმუნებს, რომ ჩვენ ჩვენი საზოგადოების ღირსეული წევრები ვართ.

შეყვარებული თუ ვარ? აბა რა! უსიყვარულოდ ამ ქვეყანაზე არაფერი ხდება და არც მე ვარ გამონაკლისი. სიყვარულმა გამაკეთებინა ეს და ბევრ სხვა სასიკეთო საქმესაც გამაკეთებინებს. მწვერვალის დაპყრობა მივუძღვენი ყველა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ადამიანს, ჩვენს საფიცარ სამშობლოს და რა თქმა უნდა ჩემს გულის სწორს, რომელსაც დრო მოვა და ხმამაღლა ვეიტყვი —

მიყვარხააარ!

ფოტორეპორტაჟი იხილეთ გვ № 15-18

13 ნოემბერი უსინათლოთა საერთაშორისო დღე

საქართველოს უსინათლოთა კავშირის და კრეატიული სტუდია "iGeo"-ს ინიციატივით საქართველოშიც 13 ნოემბერს აღინიშნას უსინათლოთა საერთაშორისო დღე. ეს თარიღი ცნობილი ფრანგი პედაგოგის ვალენტინ ჰაუის (Valentin Haüy) დაბადების დღეს უკავშირდება. მე-18-ე საუკუნემდე მსოფლიოში არ არსებობდა სასწავლო დაწესებულებები უსინათლოთათვის. ჰაუიმ პირველმა დააარსა სკოლა უსინათლო ბავშვებისთვის, სადაც სწავლება მის მიერ გამოგონილი სპეციალური შრიფტის მეშვეობით ხდებოდა. მან გამოსცა პირველი წიგნები უსინათლოთათვის, რომლებიც ემსახურებოდნენ მათ, მანამდე, ვიდრე სხვა ფრანგმა ლუი ბრაილმა, ახალი, უფრო უნივერსალური შრიფტი გამოიგონა.

უსინათლოთა საერთაშორისო დღე საქართველოში პირველად აღინიშნა.

უსინათლოთა დღის აღნიშვნა კრეატიული სტუდია "iGeo"-მ პროექტ "ვიმეგობროთ უსინათლოებთან" ფარგლებში განახორციელა. კრეატიულმა სტუდიამ დონორების მხარდაჭერით თანამედროვე ქართველ მწერალთა ბრაილის შრიფტით დაბეჭდილი პროზისა და პოეზიის მცირე ანთოლოგიები გამოსცა, მოაწყო უსინათლოთათვის გარემოს ადაპტაციის მხარდაჭერი აქცია, გამოფენა, უპრეცედენტო პროექტი ამიერკავკასიაში, რომლის ფარგლებშიც შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე უსინათლო დათო ყვირილიანმა ალპინისტურ წარმატებას მიაღწია.

შეხვედრაზე რამდენიმე ძირითადი პრობლემა გამოიკვეთა

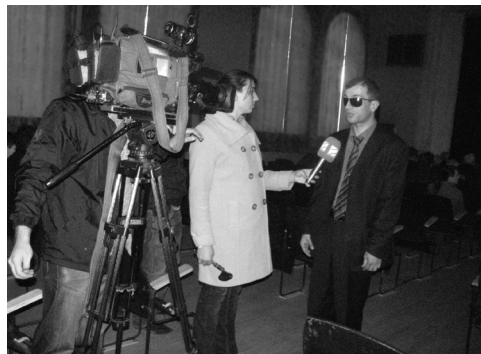
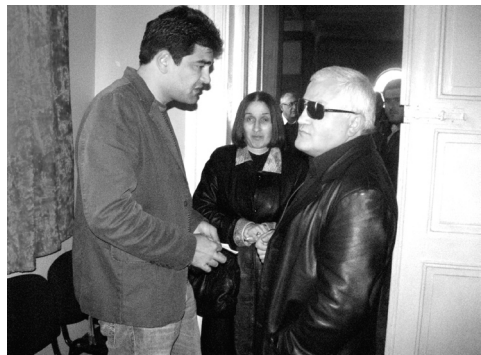
- 1 ქართულენოვანი ხმოვანი სინთეზატორის შექმნა
- 2 საგადასახადო კოდექსი
- 3 სამუშაო ადგილები უსინათლოთათვის

4 ფონიჭალის უსინათლოთა კომპაქტური ჩასახლების ადგილას გზის საფარის მოწესრიგება - ზოგადად გარემოს ადაპტირება უსინათლოთათვის - მეტროსადგურები ავტობუსის გაჩერებების მოწესრიგება და სხვა.

შეხვედრაზე სიტყვით გამოვიდნენ: უსინათლოთა კავშირის თავმჯდომარე - რევაზ მაისურაძე ჟურნალ "სინათლის" რედაქტორი - ცირა ვეფხვაძე, კრეატიული სტუდია "iGeo"-ს დირექტორი - გია ჯვარშიევილი, უსინათლოთა კავშირის თბილისის ფილიალის თავმჯდომარე - ლაშა ცაიშვილი და სხვა.

შეხვედრაზე შედგა კრეატიული სტუდია "iGeo"-ს ახალი პროექტის პრეზენტაცია, რომელსაც სტუდია პროექტ "ვიმეგობროთ უსინათლოებთან" ფარგლებში გეგმავს. როგორც კრეატიული სტუდიის დირექტორმა გია ჯვარშიევილმა განაცხადა, დაიბეჭდება უსინათლო ავტორთა შემოქმედება ბრტყელი შრიფტით, საზოგადოების თვალჩინაობის ნაწილისათვის.

შეხვედრის ბოლოს, პირველ ქართველ მთამსვლელს დათო ყვირილიანს დამსწრე საზოგადოება ტაშით შეხვდა და მომავალი წარმატებები უსურვა.

სამკურნალო პედაგოგიური დიაგნოსტიკა

ემოკა ლეჟია

კარლ კიონიგი

მოტორული დარღვევები, მარტოსული ადამიანი

ჩემო დიდად პატივცემულო დამსწრენო!

გუშინ შევეცადეთ გამოგვეჩვენოთ სამკურნალო პედაგოგიური დიაგნოსტიკის სპეციფიკური ნიშან-თვისებები. სამკურნალო პედაგოგიური დიაგნოსტიკა შევადარეთ ფსიქოლოგიურსა და სამედიცინოს. მივედით იმ არსებით დასკვნამდე, რომ სწორედ სამკურნალო პედაგოგიური დიაგნოსტიკის ცხოველმყოფელ ნაწილს უნდა შეადგენდეს დიაგნოზის დამსმელის სრულიად გამართლებული სუბიექტური არსება. თუ კი ნაცადი იქნება სამკურნალო პედაგოგიური დიაგნოზის “ობიექტურად” დასმა, ამ სიტყვის სრული მნიშვნელობით, მაშინ უნდა ითქვას, რომ ასეთი რამ საერთოდ არ არსებობს. ყოველ დიაგნოზზე გავლენას ახდენს მისი დამსმელი, უფრო მეტიც, იგი გარკვეული გავებით თავადაა იმის ნაწილი, ვისაც დიაგნოზს უსვამს. შეუძლებელია თავი დავაღწიოთ ამ მდგომარეობას იმ რწმენით, რომ არსებობს ობიექტური დიაგნოზი — ვთქვათ, კვლევის ამა თუ იმ მეთოდით მიღებული.

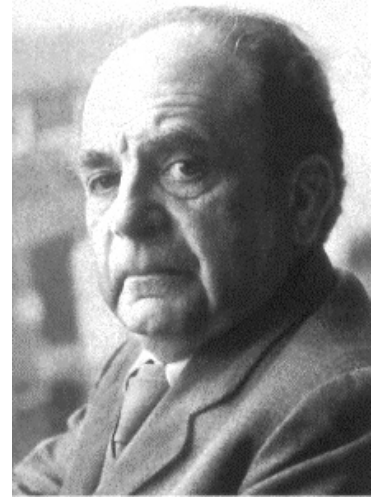
ჩვენ თავად უნდა ჩავერთოთ დიაგნოზში და მხოლოდ მაშინ, როცა შევიმეცნებთ ამას და შევეცდებით ამგვარი შემეცნებიდან ვიმოქმედოთ, მივუახლოვდებით იმას, რასაც სამკურნალო პედაგოგიური დიაგნოსტიკა შეიძლება ვუწოდოთ.

როგორც ვთქვით, ადამიანი არის ყველაფერის საზომი, ამ ფაქტს ვერ გავუქცევით. ძალიან საინტერესოა, რომ ბავშვთა ისეთი ფსიქიატრები, როგორცაა თრამერი, ლუტცი, ხაზს უსვამენ, რომ სამკურნალო პედაგოგიური დიაგნოზი მრავალფაქტორული უნდა იყოს. ნაგიკითხავთ ნანყვეტს ლუტცის სახელმძღვანელოდან (J. Lutz, Kinderpsychiatrie, Zurich und Stuttgart, 1964) იგი ამბობს:

“კვლევის დღევანდელი შეხედულებების შესაბამისად ბავშვთა ფსიქიატრია მიდრეკილია მრავალგანზომილებიანი (თრამერი) მრავალფაქტორული დიაგნოსტიკისაკენ და უმრავლეს შემთხვევაში უარს ამბობს ერთ სიტყვიან განსაზღვრებაზე. იგი ცდილობს, შეცვალოს ისინი დაახლოებით ამგვარი ფორმით: “უკანონოდ შობილი, უარყოფილი. დაბადებიდან ჭკუასუსტი (იმბეცილი) გოგონა პუბერტეტის ასაკში”. ანდა “რეგრესიული ქვეშაფსიოზალამით ნევროპათიისკენ მიდრეკილი სიჯიუტის ფაზაში მყოფ ბავშვთან დის დაბადების შემდეგ”. ან “მტირალა, ჰიპოქონდრიული სისუსტეების მქონე მონაფე თავის ტვინის დაზიანების შედეგებით პენსიონერი მშობლების მყოფი”.

ეს მნიშვნელოვანია, რადგან აქ ნაცადია ის, რაც ჯერაც არ ძალუძთ: ნამდვილად ყოვლისმომ-

ცველი სამკურნალო პედაგოგიური დიაგნოზის დასმა. ამისათვის ცდილობენ, და სავსებით სამართლიანად, წარმოადგინონ ამგვარი ბავშვის ან ახალგაზრდის სოციალური, სამედიცინო, ფსიქოლოგიური, სამკურნალო პედაგოგიური ფონი. რისთვისაა ეს აუცილებელი? იმისთვის, რომ სხვადასხვა მიმართულებით

ამგვარი კვლევის გარეშე საერთოდ ვერ დავინყებთ ბავშვის წვდომასა და გავებას მისი ცხოვრებისეული მდგომარეობის, ქმნადობისა და განვითარების გათვალისწინებით.

მე შევეცადე მეჩვენებინა თქვენთვის: ყოველი სამკურნალო პედაგოგიური დიაგნოზისათვის უნდა მოვიპოვოთ ძალზე ფართო საფუძველი, რომელიც აღვნიშნეთ როგორც ბავშვის ყოვლისმომცველი ანთროპოლოგია. იგი არის პანორამა, რომელიც გამუდმებით უნდა თან ვატაროთ, თუკი გვსურს გაუფგოთ ბავშვს — იქნება ის ჩამორჩენილი, ჭკუასუსტი თუ ჯანმრთელი. აქ დიაგნოზის დამსმელმა უნდა გაბედოს და აჩვენოს, თუ რას სწვდა ბავშვის ყოვლისმომცველი ანთროპოლოგიის ურთიერთკავშირებიდან. მან ბავშვის ჭკრეტი, მოსმენით, განცდით უნდა ისწავლოს, თუ რომელი მელოდიის — მათი რიცხვი კი უსასრულოა — დაკვრას აპირებს ამ ყოვლისმომცველ კლავიატურაზე. მე ვამბობ “აპირებს”, ვინაიდან ყველასათვის, ვინც ცდილობს ამგვარი ბავშვის შესახებ მსჯელობას, სხვადასხვა იქნება ეს მელოდია. ამ კლავიატურაზე ექიმი პედაგოგისგან, ფსიქოთერაპევტი სამკურნალო პედაგოგისგან, მუსიკოსი შრომის მასწავლებლისგან განსხვავებულად დაუკრავს, მაგრამ მათ რომ სხვადასხვაგვარი მელოდიები ერთმანეთს შეუწყონ, ამის საშუალებას მხოლოდ ქმედითი სამკურნალო პედაგოგიკა იძლევა. არაფრის მომცემი იქნება ექიმმა რომ თქვას, მხოლოდ ჩემი დიაგნოზიაო სწორი. მასწავლებელმა კი შეეპასუხოს, არა, ჩემიო. ვინაიდან ექიმი სხვაგვარად ისმენს ამგვარ ბავშვს, ვიდრე მასწავლებელი ხედავს მას, ან მკურნალი პედაგოგი სინჯავს; მხოლოდ ერთად ქმნიან ისინი დიაგნოსტიკურ სიმფონიას, რომელშიც ბავშ-

6

ვის ინდივიდუალობა იწყებს გამოჩენას. ამ გზით ბავშვი არა მარტო დაკვირვების ობიექტი ხდება, არამედ უკვე დიაგნოზის დასმისას ხდება თერაპიული დახმარება და ბავშვის ჩამოყალიბება.

როცა დიაგნოზის დასმისას, იქნება ეს ფსიქოლოგიური, სამედიცინო, სამკურნალო პედაგოგიური თუ სხვა რამ, ჩვევად იქცევა არა აბსოლუტური დასკვნის გამოტანა, არამედ მარტოდენ სუბიექტური ინტერპრეტაცია, რომელშიც შემდეგნაირად ისევე მონაწილეობს, როგორც დიაგნოზის ობიექტი. მხოლოდ მაშინ ხდება შესაძლებელი გონივრული მოქმედება და ჩარევა. ვინაიდან მხოლოდ ამ დროსაა შესაძლებელი ბავშვისა და მკურნალის, ავადმყოფისა და ექიმის, მკურნალ პედაგოგისა და აღსაზრდელის საერთო ბედის წარმოშობა. ამ საუკუნის განმავლობაში ადამიანების გულეზა და გონებაში სულ უფრო და უფრო უნდა განვითარდეს ცოდნა: მე, როგორც აღმზრდელი, სუბიექტური უნდა ვიყო, ვინაიდან თუმცაღა შესაძლებელია ობიექტურობის მოაზრება, იგი არაა ქმედებისას ხელმისაწვდომი. როცა თერაპიულ, პედაგოგიურ ან სამკურნალო პედაგოგიურ ხდომილებაში ჩავერთვები, როგორც “ყოველივეს საზომი”, რამდენადაც ადამიანი ვარ, მაშინ აქედან სწორი რამ წარმოიქმნება.

აქ საქმე ეხება ბავშვის ანთროპოლოგიის მრავალფეროვნების მოსინჯვას, ძირეული ხატების პოვნას. რაც უფრო მეტად ვსწავლობთ მას, მით უფრო მეტი ოქტავაა ჩვენს განკარგულებაში იმ კლავიატურისა, რომელზეც ვუკრავთ. თუ ვსაუბრობთ მხოლოდ ბავშვის ფსიქოლოგიაზე ან ნერვულ — კუნთურ სისტემაზე, მაშინ ჩვენს განკარგულებაში კლავიატურის მხოლოდ ძალზე მცირე მონაკვეთია. ხოლო თუ ბავშვის მთელ ზრდა-განვითარებას მივაპყრობთ მზერას, გავცდებით დაბადებას, თვალს მივადევნებთ განვითარებას დედის მუცელში, შვიისწავლით ემბრიოლოგიას, მაშინ შევიშუშავებთ ხატებას, რომელთა გამოყენებაც შეგვიძლია შესაბამის მომენტში.

მოგიყვანთ მაგალითს: დაუნის სინდრომს მხოლოდ მაშინ გავიგებთ, თუ დაბადებამდელში გადავინაცვლებთ და შევნიშნავთ, რომ ყოველი ამგვარი ბავშვი ემბრიონულ თვისებებს ატარებს.

როგორ გაიგებდით, მაგ., კურდღლის ტუჩს, რომ არ გცოდნოდათ ემბრიონული გამოკვლევებიდან, რომ ადამიანის სახე სხვადასხვა ნაწილებისაგან აიგება, როცა მათი ურთიერთდაკავშირება არ ხდება, სრულყოფილად არ ხდება, მაშინ რჩება ნაპრალი, მაგ., ტუჩზე ან სასასა და ყბაზეც კი.

ან ავიღოთ ისეთი შემთხვევა, როგორცაა ჰიპერტელორიზმი, რომელსაც გერმანიაში თითქმის არ იცნობენ. მთელი სახე შუაში განიერია, ორივე ნესტო თითქმის არ უერთდება ერთმანეთს, თვალები განზეა, როგორც ცხენთან. თუ იცით ემბრიოლოგია, მაშინ გეცოდინებათ: ემბრიონული განვითარების სრულიად გარკვეულ მომენტში, გარკვეულ კვირას, ემბრიონის სახე ამგვარად გამოიყურება. აქ ჯერ მთლიანად არ მომხდარა ის გამთლიანება, რის შედე-

გადაც წარმოიქმნება ადამიანის სახე. სამაგიეროდ სახეზეა ასე ვთქვათ, სურათ — ხატები განვითარების სანყისი პერიოდიდან. ეს ადამიანები არა მარტო ფიზიკურად, არამედ მთელი მშენებელი — ემოციური სტრუქტურითაც ისე არიან ჩამოყალიბებულნი, რომ ამ პირველყოფილი ხანის თვისებებს ატარებენ.

დაბადების შემდგომი პერიოდის საკვლევად უნდა იცოდეთ, მაგ., ის, თუ როგორ აღწერდა რუდოლფ შტაინერი ბავშვის სიცოცხლის პირველ სამ წელიწადს: თუ როგორ დგება ის ფეხზე და აღმართვისას როგორ უვითარდება მოტორიკა; თუ როგორ წარმოიქმნება ამ მოტორული განვითარებიდან სამეტყველო მოტორიკა, რის წყალობითაც მიბადვის შედეგად შესაძლებელი ხდება დედაენის ათვისება: თუ როგორ ჩნდება მეტყველებასთან ერთად წარმოდგენისა და აზროვნების პირველი ფორმები. ზოგადი მოტორიკიდან სამეტყველო მოტორიკა აღმოცენდება, ბოლოს კი აზროვნების მოძრაობები. და თუ ეს მკურნალი პედაგოგისთვის არაა გასაგები, მაშინ რა უნდა ედოს მის დიაგნოზს საფუძვლად?

აბა დაფიქრდით იმაზე, რომ სამი წლის ასაკის შემდეგ ბავშვს ნელ-ნელა უნდა განუვითარდეს მარჯვენა-მარცხენის ორიენტაცია, აქედან კი ხელის, ფეხის, თვალისა და ყურის დომინანტობა უნდა აღმოცენდეს; მხოლოდ ამის შედეგად შეიძლება მოხდეს სივრცეში და საერთოდ სამყაროში ჩართვა. პატივცემილო დამსწრენო, ამის უგულვებლყოფა და პრაქტიკაში არ გამოყენება ნიშნავს ადამიანის განვითარების ანთროპოლოგიის არასრულყოფილად აღწერას.

თუ კი არ შეიგრძნობთ, რას ნიშნავს, რომ ადამიანი ღიმილს იწყებს იმ წუთას, როცა სამყაროსაკენ მიიქცევა, თუ კი არ ცდილობთ, რამდენადმე მაინც სწვდეთ ღიმილის დაუჯერებელ მრავალფეროვნებას — მისალმების, სირცხვილის, შიშის, მისწრაფების, უკუგდების, ირონიის ნიუანსებს და მრავალ სხვა შესაძლებლობას, რომელსაც გამოხატავს ღიმილი — მაშინ როგორ გინდათ სწვდეთ სპასტიკური ბავშვის ღიმილს? ანდა თუ არ გაინტერესებთ სიცილისა და ტირილის, ყვირილის, ღრიალის ანთროპოლოგია — ყოველივე ეს ხომ სამკურნალო პედაგოგიურ დიაგნოსტიკას განეკუთვნება.

დაკვირვება გარემოზე, მამის, დედის, და-ძმების, ბებია-ბაბუების, დედაენის, ხალხის, იმ ოთახის, სადაც ადამიანი იზრდება, კლიმატური პირობების, ლანდშაფტის ან მისი არ არსებობის გავლენაზე — ყოველივე ეს აუცილებელი საფუძველია ყოველის-მომცველი სამკურნალო პედაგოგიური დიაგნოსტიკისა.

თითოეული ადამიანის ცხოვრების ხალიჩა უსაზღვროდ მრავალფეროვანია და მძლავრია. კიდევ ერთხელ უნდა გავიმეორო, რომ სამკურნალო პედაგოგიური დიაგნოსტიკირება არის კლავიატურის დაუფლება და შესაფერის მომენტში სრულიად განსაზღვრული ტონის სწორად აღება.

ახლა მივუბრუნდეთ დღევანდელ თემას და განვიხილოთ მოტორული დარღვევები. ჩვენ არ ვაპირებთ სამედიცინო დიაგნოსტიკაში ჩაღრმავებას.

ამრიგად, საუბარი არ იქნება იმაზე, სახეზეა თუ არა თავის ტვინის ამა თუ იმ ნაწილის დაზიანება. ამჯერად ეს არაა მთავარი. ჩვენ გვსურს მხოლოდ და მხოლოდ ფენომენების დაკვირვება, გოეთეს სიტყვებით რომ ვთქვათ: ნურაფერს ეძიებთ ფენომენების მიღმა, ისინი თავად არიან მასწავლებლები. ამრიგად ჩვენ გვინდა განვიხილოთ მოტორიკა როგორც მთლიანობა.

ბავშვის მოტორიკის ანთროპოლოგია ძალზე ვრცელი სფეროა. დამწყებ მკურნალ პედაგოგს უკეთესს ვერას ვურჩევთ გარდა იმისა, რომ არ გამოიჩინოს მხედველობიდან, თუ როგორ მოძრაობს ბავშვი. არა მხოლოდ ზედაპირულად დაუკვირდეს და თქვას: იგი იდნავ მოუხერხებელია, ან მოუსვენარია, არამედ ეცადოს შექმნას მოტორიკის ფაქტობრივი ხატი, ვინაიდან იგი, ადამიანის მთლიანი მოძრაობა, მისი პიროვნებისა და ინდივიდუალობის გამოხატულება არის. პატივცემულო დამსწრენო, პირველი ჩასუნთქვიდან ბოლო ამოსუნთქვამდე, დილიდან საღამომდე სახეზეა მოტორიკა. ჩვენ გამუდმებით მოტორიკის საშუალებით გამოვხატავთ თავს, შეუძლებელია, რომ ჩვენ მოტორიკაში არ გამოვხატოთ თავი სიარულისას, მეტყველებისას, მოძრაობისას, წერისას, კითხვისას, ქუჩის გადაჭრისას, ადგომისას, ჭამისას, ყველაფერში, რასაც დილიდან საღამომდე ვაკეთებთ. ჩვენ მუდამ მოქმედებაში ვართ. მოტორიკის საოცრება ისაა, რომ იგი არა მარტო აქტია, არამედ ყოველ მოტორულ აქტში ცხადდება მისი განმახორციელებლის ფიზიოგნომიაც. იმიტომაც არსებობს მიმიკის გრაფოლოგია, მოძრაობის ფაზიოგნომია, მოძრაობის ფორმები, რომელნიც უნდა შევისწავლოთ.

თითის ყოველი მოძრაობა, თავის ყოველი მოძრაობა, ყოველი ჟესტი, ყოველი მოძრაობა, რომელიც მეტყველებას ახლავს თან, ჭიქა წყლის აწევა, ნაბიჯის გადადგმა არის ინდივიდუალობის გამომხატველობა. ადამიანი მაშინ ხდება ნამდვილი მსახიობი, როდესაც არა მარტო შესაბამის სამოსს იცვამს, არამე ამ სამოსში საკუთარი მოტორიკის ახლებურად დაუფლებას სწავლობს. მსახიობისათვის უმნიშვნელოვანესია საკუთარი მოტორიკის ისე დაუფლება, რომ მოტორიკამდე ჰქონდეს გამჯდარი ცბიერის, მოხუცის თუ ახალგაზრდა შეყვარებულის როლი. თუ თქვენ მშვენიერ სიტყვებს ამბობთ, ხელები კი უმოძრაოდ გაქვთ, არავინ დაგიჯერებთ. ჭეშმარიტება მთლიანი მოტორიკით უნდა გამოხატოთ.

ადამიანის მოტორიკის რეგისტრაცია და მისი დიაგნოსტიკა ნიშნავს მის არსებობასთან ნამდვილად მიახლოებას. გლუვია თუ კუთხოვანი, დაძაბულია თუ მოდუნებული მისი მოძრაობები, მოუხერხებელია იგი და ლურსმნის მიჭედებისას ჩაქუჩის თითებზე ირტყამს, თუ შეხედვის გარეშეც შეუძლია ყველაფრის მონესრიგება? ყოველივე ეს არსების გამომხატველობაა მოტორიკაში. სხვა გამომხატვეობებიც არსებობს, მაგრამ ამჯერად მოტორიკაზე ვსაუბრობთ.

თუ გვსურს მოტორიკის ძირეული სურათ-ხატების შექმნა, მასში გარედან კი არ უნდა შე-

ვიტანოთ წესრიგი, არამედ თავად მოტორიკიდან უნდა მოვიპოვოთ გაგება მოტორული მოვლენისა. მოტორიკის საფუძვლიან გაგებას მხოლოდ მაშინ შევძლებთ — და აქ მივუთითებ ერთ მნიშვნელოვან ურთიერთმიმართებაზე — როცა მას შევხედავთ როგორც მუსიკალურ მოვლენას. ახლა იმას დანვრ-ილებით ვერ შევხვები, მაგრამ მაინც მინდა რამდენადმე დაგანახოთ მოტორიკისა და მუსიკის ეს იდე-ნტურობა.

როდესაც ბავშვი სიცოცხლის პირველი წლის განმავლობაში იწყებს აღმართვას (რაც ზემოდან ქვე-მით მიმართულებით ხდება), როდესაც თავს სწევს და ნელ-ნელა თავისუფლად ამოძრავებს მას, როცა ხელებს ეყრდნობა, ზურგს დაბავს და სწავლობს დაჯდომას. როცა საბოლოოდ ფეხებს მიწაზე დგამს და აცნობიერებს თავის აღმართულ დგომას, მაშინ ბავშვი ივითარებს თავის “მოტორული მუზიცი-რების” ინსტრუმენტს. ეს ინსტრუმენტი შეგიძლიათ წარმოიდგინოთ, როგორც ვიოლინო, ჩელო ან სხვა რამ. ძველ დროში ეს კარგად იცოდნენ. არსებობს ადამიანის არქაული გამოსახულებანი, რომლებზეც შეინიშნება, რომ მაშინ გაცნობიერებული ჰქონდათ: თავი და ტანი არის “ინსტრუმენტი”. პირველი რაც უნდა გავარჩიოთ, ეს ვერტიკალურად მგდარი ინ-სტრუმენტია, რომელიც სიცოცხლის პირველი წლისას იძენს ამ ფორმას, რომლითაც ბავშვი სწავლობს წონასწორობის შენარჩუნებას სიმძიმის ძალების მოქმედებისას. ეს ჯერ არც არის მოძრაობა, არამედ დგომის მანერა.

ამავე პერიოდში ბავშვი იწყებს მოძრაობასაც. მას უვითარდება კუნთური ტონუსი, რომელიც შეიძლება იყოს ძალზე ძლიერი ან სუსტი. ძალზე მოდუნებული ან დაჭიმული. ეს დამოკიდებულია მოცემული ინდი-ვიდუალობის განვითარებაზე ან ამ უკანასკნელის დარღვევაზე. დარღვევის სახე ამჯერად არ გვინ-ტერესებს. მაგრამ რას ნიშნავს კუნთური ტონუსის განვითარება? ეს ნიშნავს, რომ ამ ინსტრუმენტზე სწორად თუ არასწორად, დაჭიმულად თუ დუნედ გაიბმება კუნთებისა და მყესების უამრავი სიმი. სიმების დაჭიმულობაზე დამოკიდებული, იქნება მოძრაობა დაძაბული თუ დაუძაბავი, უხეში თუ მოშ-ვებული. ეს კიდევ სხვა რამაა, ვიდრე თავად “საკრა-ვი”, ჩვენ ვხედავთ, თუ როგორ ურთიერთმოქმედებს საკრავი და სიმების დაჭიმულობა. ახლა მოტორიკას შეუძლია დაინყოს ამგვარ ინსტრუმენტზე დაკვრა, წარმოიქმნება მელოდიები, რომელნიც წარმოად-გენენ მოძრაობის ყველა ამ ფორმას, რომელთაც ბავშვობისას და სიყრმისას კვლავ და კვლავ ვსწავ-ლობთ, რათა საბოლოოდ ვფლობდეთ მათ და ვიყ-ენებდეთ.

ეს ვრცელდება ბავშვობისა და სიყრმის მან-ძილზე სიცოცხლის შუა პერიოდამდე. ჩვენ ვარსე-ბობთ იმით (როგორც შემოქმედებითი ადამიანები), რომ მუდამ ცვდილობთ მოძრაობის ახალ - ახალ ფორმების სწავლას და შეთვისებას. ასე მაგ., ცხოვრების გარკვეულ პერიოდში, როცა გვიჭირს და აღარ ვიცით, რა ვქნათ, შესაძლოა გადავწყვი-

ტოთ: ხვალდან შევეცდები გამოვიცვალო სიარული, ან შევეცდები რაიმე ხელსაქმე ვისწავლო, ან ხატვას ვისწავლო. ეს ხომ სხვა არაფერია, ვიდრე მოძრაობის ახალი ფორმების გამოლვიება. ყოველივე ეს მოტორიკაა: საკრავი, სიმების დაჭიმულობა და მოძრაობის მელიოდების დაკვრა. თანამედროვე ფოზიოლოგიამ — არა სახელმძღვანელოებმა, არამედ ნამდვილად თანამედროვე ფიზიოლოგიამ — ზუსტად იცის, მოტორიკა ცალკეული მოძრაობებისაგან, მაგ., რეფლექსებისაგან — კი არ არის აგებული, არამედ “მელიოდებისაგან” შედგება. კერძოდ, მოძრაობის ფორმებისაგან. როცა მსურს ერთი ჭიქა წყლის აღება, ამ პროცესს ცალკეული მოძრაობებისაგან კი ვერ შევადგენ, არამედ ჩემი მოტორული არსება თითებიდან თავამდე წინააღმდეგობას უწევს მოძრავ ხელს და ასე წარმოიქმნება მოძრაობის ფორმა. როცა ამგვარ მოძრაობის ფორმებს ადგილი არა აქვს, ე.ი. როცა არ ხერხდება სხეულის ინსტრუმენტზე მელიოდების დაკვრა, მაშინ ვსაუბრობთ მოტორიკის დარღვევაზე ან განუვითარებლობაზე.

პირველ რიგში შევეხებით ცერებრულ დამბლებს (აქ პირველ რიგში შედის სპასტიკური დამბლების დიდი ჯგუფი) უკვე საუკუნეებია, რაც დაახლოებით ათასი ახალშობილიდან ორი ცერებრული დამბლის მქონეა. ნაცადი იყო სხვადასხვა ფორმების გარჩევა და დიფერენცირება. ეს ძალზე რთული აღმოჩნდა, ვინაიდან ყოველი ცერებრული დამბლის მქონე ბავშვი ამავე დროს ინდივიდუალობაა. მრავალ ათას ამგვარ ბავშვს შორის, ფელფის სიტყვებით რომ ვთქვათ, “ერთსაც ვერ ნახავთ, მეორის მსგავსი რომ იყოს”. მაგრამ ზოგადად სპასტიკურ ბავშვებში ვსაუბრობთ ტეტრაპლეგიაზე, ჰემიპლეგიაზე და პარაპლეგიაზე.

უმრავლესობა, ალბათ, მეტ-ნაკლებად იცნობთ ამ გამოთქმებს. ჰემიპლეგია ვრცელდება ერთ მხარეზე, კერძოდ მარჯვენა ან მარცხენაზე. პარაპლეგია, ჩვეულებრივ, ორივე ქვედა კიდურზე. ტეტრაპლეგია არის დამბლა, რომელიც ოთხივე კიდურს, სხვა სიტყვებით, ადამიანის ნებისითი მოძრაობების მუსკულატურას მოიცავს.

იოლია თქმა იმისა, რომ ერთ ბავშვს პარაპლეგია აქვს, მეორეს კი ჰემიპლეგია ან ტეტრაპლეგია, მაგრამ თუ გვსურს ამის ნამდვილად გაგება, უნდა ვიცოდეთ: ჰემიპლეგია არის მარჯვენა-მარცხენის ურთიერთობის დარღვევა, პარაპლეგია ზედა-ქვედას ურთიერთობის დარღვევა, ტეტრაპლეგია, რომელიც ყველაფერს მოიცავს, წინა-უკანას ურთიერთობის დარღვევა.

ამ მომენტში, როდესაც ამდაგვარად ვსაუბრობთ, ვინცებთ იმის შემჩნევას, რომ ჰემიპლეგიას, პარაპლეგიას, ტეტრაპლეგიას საქმე აქვს არა იმდენად ცერებრულ ლოკალიზაციასთან (ანუ თავის ტვინში დაზიანების კერასთან), არამედ ადამიანის ჩართულობასთან სამ განზომილებიან სივრცეში. პარაპლეგიის მქონე არაა ჩართული ზედა-ქვედა განზომილებაში, ჰემიპლეგიის მქონე მარჯვენა-მარცხენაში, ტეტრაპლეგიისა კი წინა-უკანაში. თუ ამას ვთანხმდებით, მაშინ შესაძლებლობა გეძლევათ ამგვარი დი-

აგნოზიდან გადახვიდეთ სამკურნალო პედაგოგიურ ვარჯიშზე. კერძოდ, შევეცდებით ჩართოთ პარაპლეგიის მქონე ზედა-ქვედა განზომილებაში. ჰემიპლეგიისა — მარჯვენა-მარცხენაში, ტეტრაპლეგიისა კი წინა-უკანაში.

მაშ, გვაქვს ეს სამი, თავიდან ყოვლად გაუგებარი ფორმა. მათ შესაძლებლად ერთ რამეს გეტყვით, რაზეც შესაძლოა გაგელიმოთ, მაგრამ რაც ჭეშმარიტებას შეიცავს, თუმცაღა სუბიექტურს, გარკვეულწილად, ჩემს სულელურ ჭეშმარიტებას. ხომ გესმით რასაც ვგულისხმობ.

ყოველი ახალშობილი არის ცერებრული დამბლის მქონე ბავშვი. მას არ შეუძლია არც სიარული, არც დგომა, არც ჯდომა, არც რაიმე სხვა. სანამ ჩვენთვის ნათელი არ გახდება, რომ ყოველი ჩვენთაგანი ოდესღაც ცერებრული დამბლის მქონე იყო, რომელმაც ნაბიჯ-ნაბიჯ შეძლო ამ დამბლის დაძლევა აღმართული დგომის, მეტყველებისა და ა.შ. დაუფლება, იქამდე ვერ მივხვდებით, თუ რაშია საქმე ამგვარ ბავშვებთან. აქ გვიან ასაკში ვლინდება ის, რაც ჩვილობის ასაკს ეკუთვნის. ეს ნიშნავს, რომ თვალწინ უნდა გექონდეს ბავშვის განვითარების ანთროპოლოგია როგორც პანორამა, არა ნევროლოგიური დარღვევის კვლევა — ეს სამედიცინო დიაგნოზს უნდა მივანდოთ, რომელიც ასევე აუცილებელია. არეამედ, როგორც მკურნალმა პედაგოგებმა. თუ გვსურს დამბლიანი ბავშვის წვდომა, უნდა დავინახოთ, რომ არსებითად ეს ბავშვი იმავე სტილშია, რომელიც ჩვენ ყველამ გავიარეთ, სწრაფად თუ ნელა, დაბადების შემდეგ. თუ გავცდებით დაბადებას, ვთქვათ, ავიღებთ ემბრიონული პერიოდის მეორემესამე თვეებს, ვნახავთ, რომ მაშინ საერთოდ არ გაგვჩნდა კიდურები. თვით დაბადებისასაც კი თავსა და კიდურებს შორის ისეთი თანაფარდობაა, რომ ვერაფრით ვერ მოხერხდებოდა სიარული, გინდაც ჰიპოთეტურად შესაძლებელი იყოს. ვინაიდან ახალშობილის დიდი თავისა და ერთი ბენო კიდურების თანაფარდობა ნიშნავს იმას, რომ მთელი ნერვულ-შეგრძნებათა სისტემა იმდენად გადასწონის, რომ კიდურებს არ აქვს სიარულისა და დგომის შესაძლებლობა. სიცოცხლის პირველი წლის განმავლობაში კიდურები გაცილებით სწრაფად იზრდება, ვიდრე თავი და ეს “უხმარება ბავშვი გახდეს დედამინისათვის მომნიჭებული” — აქ რუდოლფ შტიანერის გამოთქმას ვიყენებ, რომელმაც მიგვითითა ამ ხატზე. იქონიო და გამოიყენო კიდურები — ნიშნავს გახდე დედამინისათვის მომნიჭებული, ხოლო ცერებრული დამბლის მქონე ბავშვი, როგორც ხედავთ, ვერ მომნიჭდება დედამინისათვის, არასაკმარისად გაშლის საკუთარ თავს — ვინაიდან მისი კიდურები არ გამოდის ჩვილობის სტრუქტურიდან. რას ნიშნავს ეს?

ზემოთ ვსაუბრობდით ბავშვის სხეულის “ინსტრუმენტზე” და მის მიმართებაზე მოქმედებასთან. დარღვევა, რომელსაც ატაქსიას (წონასწორობის რეგულაციის უუნარობა) ეძახიან, არ იძლევა ამ ინსტრუმენტის სრულყოფილი ჩამოყალიბების შესაძლებლობას. აქ ვერ ხერხდება წონასწორობის

მოპოვება, უფრო ზუსტად, ჩვენს სხეულებრივობაში სიმძიმის ძალის ჩართვა.

ატაქსიის მქონეს უხდება საკუთარი მოძრაობისა და შეხების გრძობების დახმარებით კვლავ და კვლავ ხელახლა მოიპოვოს ის, რაც ჩვენთვის ბუნებრივადაა ხელმისაწვდომი, კერძოდ, აღმართული დგომი. ეს ნიშნავს, რომ ატაქსიის მქონე არის ბავშვი, რომელმაც შესაძლოა 9-10 თვის ასაკში დაინყოს კედლის გასწვრივ ან სხვა რამის მიშველებით სიარულის სწავლა, მაგრამ 12, 13, 14 თვის ასაკშიც კი ვერ შეძლოს წონასწორობის დაცვა და სიმძიმის ძალების გადალახვა.

სპასტიკური არის ადამიანი, რომლის ინსტრუმენტით თუმცაღა შეიძლება ჩამოყალიბებული იყოს, მაგრამ მისი სიმები არასწორად არის დაჭიმული, რის გამოც ვერ მიდის მოძრაობის ფორმამდე, მელოდიის შექმნამდე. როცა მხოლოდ ხელებია დაზიანებული, კიდევ არა უშავს, მაგრამ როცა ხელ-ფეხი ან ფეხები დაზიანებული, ინსტრუმენტს სიმები იმდენად სჭიმავენ — სწორად გამიგეთ — რომ ადამიანი კი მსჭვალავს თავის სხეულს, მაგრამ სხეულის საშუალებით სივრცეში ვეღარ გადის.

პარაპლეგიის მქონე ვერ ერთვება სიმძიმე - სიმსუბუქეში, ზედა - ქვედაში. ტეტრაპლეგიისა წინა და უკანას ურთიერთობაში, ჰემიპლეგიის მქონე მარცხენა - მარჯვენას ურთიერთმიმართებაში. სივრცის ეს მიმართულებანი არაა თანაბარმნიშვნელოვანი. ამაზე ჩვენ კიდევ ვისაუბრებთ. ზედა - ქვედას სულ სხვა თვისებრიობა გააჩნია ვიდრე წინა - უკანას და მარჯვენა - მარცხენას. აი, ასე ცოცხლდება დიაგნოზი.

რაშია საქმე ათეტოზისას (მოძრაობის დარღვევა მუდმივად ცვალებადი უნებლიე ზედმეტი მოძრაობით), ადამიანთან, რომელსაც დგომაც შეუძლია, მოძრაობაც, მაგრამ ვისი მოძრაობებიც მუდამ იმპულსებით იმსჭვალება, რომელნიც გარკვეულნილად მისი არ არიან? შეიძლება ვთქვათ, რომ ათეტოზით დაავადებული არის ადამიანი, რომელიც მედან გამომდინარე კი არ მოძრაობს, არამედ “იგი” — დან. მას არ აქვს შესაძლებლობა. დაეუფლოს თავისი მოძრაობის მიმდინარეობას. როდესაც სურს რაიმეს ხელი მოჰკიდოს, უცებ მოიცავენ მოძრაობის ყველანაირი იმპულსები, რომელნიც თუმცაღა მისია, მაგრამ არაა მედან აღმოცენებული. როდესაც მეტყველება სურს, მას ეუფლება მისი მეტყველების ორგანოები ნაცვლად იმისა, რომ თავად დაეუფლოს მათ. ეს სხვა არაფერია, გარდა მრავალჯერ სახეცვლილი მოძრაობისა, რომელთაც ასრულებს ყოველი ჩვილი ბავშვი, როცა ფეხებს ასავსავებს. ფეხების სავსავი არის ბუნებრივი ათეტოზი, ისევე როგორც ბუნებრივი სპასტიციზმია პატარა ბავშვის მთლიანი “ჰარმონიული დამბლიანობა”, რომელიც შემდგომში მეს ძალებით გადაილახება ინსტრუმენტის ჩამოყალიბების, სიმების დაჭიმვის, მელოდიების დაკვრის გზით, მელოდიებისა, რომელნიც მოძრაობის ფორმები არიან.

კიდევ ბევრის თქმა შეიძლება ამ თემის ირგვლივ, მაგრამ დასასრულისთვის ერთს ვიტყვი. როდესაც

საც უყურებთ ბავშვს, რომელიც სპასტიკურია ან ათეტოზური, უყურებთ, თუ როგორ ზის ის თავის სკამზე და იღიმება, როგორ იცქირება, როგორ ცდილობს ადამიანისკენ მიბრუნებას, შეამჩნევთ, რომ ესაა ადამიანი იზოლაციაში. ამგვარ ბავშვს არა აქვს დარღვეული კონტაქტის უნარი. მას კარგი ურთიერთობა აქვს მრავალ გარემომყოფთან. და მაინც, ის მთლიანად მარტოსული არსებაა. ამიტომაც იყო ამ ლექციის ქვესათაური “მარტოსული ადამიანი”. იგი იმიტომ კი არაა მარტო, რომ კონტაქტი არა აქვს სხვებთან, არამედ იმიტომაც მარტო, რომ მინიმალურად მონანილეობს ყოველივე ამაში, რასაც დედამინა უშუალოდ გვანვდის — სიმძიმეში, სინათლეში, ჰაერში, სითბოში, სივრცეში, სიცოცხლეში, ჟღერადობაში, ქმნადობასა და წარმავლობაში. ეს იმიტომ, რომ კიდურების მოქმედების დარღვევის გამო არაა ჩართული სამგანზომილებიანი სივრცეში. ძალზე საინტერესოა გაგება იმისა, თუ რამდენად ურთიერთგანსხვავებულია დამბლიანი და ნორმალური ბავშვის წარმოდგენების ფორმირება. როცა ამგვარი ბავშვი სახლს ხატავს, იგი ფანჯარას სადღაც აქ ხატავს, კარებს სადღაც იქ. როცა ადამიანს ხატავს — ხელი თავიდან გამოდის ან რაიმე ამდაგვარი. ამას არაფერი აქვს საერთო დამბლიანი კიდურების არსებობისას ქალაქზე ფორმის დახატვის სირთულესთან. დარღვეულია ფიგურის წარმოდგენა, არ ხდება სხეულის სქემის ფორმირება, მთლიანად დანგრეულია საკუთარი სხეულის უშუალო შეგრძნება და ამიტომ ამგვარი ბავშვი ხშირად თითქოს ზღაპრის საოცარი სამყაროთია გარემოცული.

პატივცემულ დამსწრენო. არსებობს ცნობილი მხატვრის, მარკ შაგალის, გამაოგნებელი ნახატი “მარტოკაცი” — მოხუცი ებრაელი თორას გრაგნილით ხელში ზის, უკან კი ძროხა ფარფატებს და ღრუბელი მოდის სადღაციდან. ამგვარი რამ ცხოვრობს ამ ბავშვშიც. სამყარო დახლეჩილია, ძროხები ცაში დაფარფატებენ, ჩელო სახურავზე დევს, ანგელოზის თავი ფეხებთან აქვს. ადამიანს ხელი მაგიდაზე დაუდვია, თვითონ კი წასულა. შაგალის მრავალ ფიგურას ექვსი, შვიდი, რვა თითი აქვს. ამას მისთვის არა აქვს მნიშვნელობა. ასევე როგორც სივრცის სტრუქტურიდან გამოვარდნილი დამბლიანი ბავშვისთვისაა უმნიშვნელო ამგვარი წერილმანები. ამგვარი ბავშვის აღქმისათვის სადღაც ფარფატებს ცხოველი, სადღაც დედა ჩანს, მერე მამის თავი ჩნდება, კაცი ბევრად უფრო დიდია, ვიდრე პატარა სახლები. თუ ვინცებთ ამის გაგებას, მაშინ ვნვდებით ამგვარი ბავშვის მარტოობასაც. ამ წვდომიდან კი ვისწავლით მისთვის ზედა-ქვედას, მარჯვენა-მარცხენას, წინ-უკანას მხატვრულად, შემოქმედებითად მიწოდებას და მის “მესამე პირის-მიერ რეალობაში” (Es. Wirklichkeit), ცოტაოდენი იმის შეტანას, რასაც ის ვერ რთავს საკუთარ თავში და ამიტომაც წლების განმავლობაში მარტოსულ ადამიანად რჩება. ასე შეიძლება დავინყოთ მოტორული დარღვევების განხილვა. მაშინ წარმოიშვება დიაგნოზიდან თერაპია, რომელსაც მე, როგორც ადამიანი, როგორც ყველაფრის საზომი, საკუთარ თავში ვატარებ.

როგორ ავიცილოთ ნაწოლების წარმოქმნა

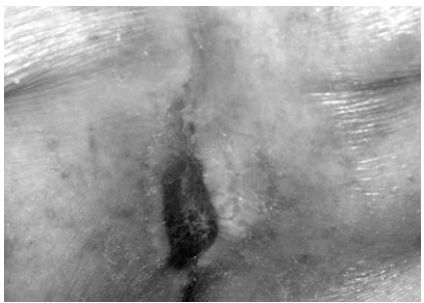
ქაიხი გვირჩევეს

ვასტანბ თავხელიძე

ნაწოლები — წყლულებია (ქსოვილის ნეკროზი), რომლებიც შეიძლება წარმოიშვას რბილ კანზე ძვლების ხანგრძლივი დაწოლის გზით. როდესაც ადამიანი ერთ ადგილზე, ხანგრძლივი დროის მანძილზე გაუწმინდებლად წევს, სხეულის ის ნაწილები, რომლებიც ახლოა განლაგებული ძვლებთან, წითლდებიან და იმ ადგილზე იწყება ტკივილი. ეს ხდება ერთი მხრივ ძვლების, მეორე მხრივ საბნის დაწოლით. დაწოლის შედეგად წარმოიშვება კანის გაღიზიანება და ანთება.

წყლულები უჩნდებათ არა მარტო იმ ადამიანებს, რომლებიც საწოლზე არიან მიჯაჭვულნი, არამედ მათაც, ვინც დიდ დროს ატარებენ სავარძელ-ეტლში. ეს ხდება იმიტომ, რომ სხეულის სიმძიმის გამო ორგანიზმის განსაზღვრულ ნაწილებზე, კერძოდ, დუნდულებზე ისინი განიცდიან მტკივნეულ დაწოლას.

ნაწოლები ადრეულ სტადიაში წითლად გამოიყურება, კანი ოდნავ შესიებულია, რომელიც არ ცხრება. თუ მკურნალობის გარეშე დარჩება, მაშინ დაზიანება დიდდება. ჩვეულებისამებრ, კანი იწყებს სკდომას, წარმოიქმნება ღია ჭრილობა, და იქმნება ინფექციის შეჭრის საშიშროება. ნებისმიერ ადამიანს, რომელიც ხანგრძლივად იმყოფება წოლით მდგომარეობაში, ეწყება ანთებითი პროცესი. ასეთი ავადმყოფების მდგომარეობას ართულებს ისიც, რომ ხანდახან მტკივნეულ ადგილებზე წარმოიშობა ხახუნი და გაღიზიანებები: ჰიგიენის დაუცველობა, შარდის და დეფეკაციის უნებლიე შეუკავებლობა, სისხლის მიმოქცევის დარღვევა, სისხლჩაქცევები და ჩაღურჯებები, რომლებიც გამოწვეულია ლოგინში ნაწოლების გაჩენით, ძალიან ართულებს ავადმყოფის საერთო მდგომარეობას და მკურნალობის მიმდინარეობას. საერთოდ, ნაწოლები წარმოიქმნება იმ ადგილებზე, სადაც ძვალი იმყოფება პირდაპირ კანის ქვეშ. ყველაზე უფრო ნაწოლი წყლულების წარმოშობის ადგილებია ზურგის, ყურის ქვეშ, წელის, ბეჭის, იდაყვების, დუნდულების და ა.შ. ადგილები.

როდის არის აუცილებელი ქაიხის სახლში გამოქანება

- მიუხედავად ჩატარებული სამკურნალო ღონისძიებებისა, სინითლემ და გაღიზიანებამ არ გაიარა ორი კვირის მანძილზე;
- თუ ნაწოლის ირგვლივ კანი დაიღარა ან დასკდა;
- თუ გამომჟღავნდა ნაწოლების ინფიცირების, ქავილის, ტკივილის და ა.შ. ნიშნები;
- სხეულის ტემპერატურის მატების შემთხვევაში.

ნაწოლების წარმოშობის მიზეზები

- ხანდაზმულობის ასაკი (ასაკის მატებასთან ერთად კანის ელასტიურობა მცირდება, ხდება შედარებით თხელი, და კანის კავშირი კანქვეშა ქსოვილთან ადვილად ირღვევა);
- წონის დაკარგვა ან ზედმეტი წონა;
- პარალიზებული ან შაქრიანი დიაბეტის მქონე ავადმყოფების კანის მგრძობელობის დაკარგვა;
- სისხლის მიმოქცევის დარღვევა;
- ანემია;
- ლოგინის თეთრეულის ნაკეცების წარმოშობა ან საწოლში ჰიგიენის დაუცველობა;
- მაღალი ტემპერატურა;
- ამაღლებული ოფლიანობა, შარდისა და განავლის შეუკავებლობა;

ნაწოლების პროფილაქტიკა

ავადმყოფი არ უნდა იწვევს საწოლში ხანგრძლივად ერთ ადგილზე. თუ ადამიანს შეუძლია დამოუკიდებელი მოძრაობა, ყურადღება მიაქციეთ იმას, რომ მან შეიცვალოს სხეულის მდგომარეობა ყოველ 15 წუთში. თუ მას არ შეუძლია მოძრაობა, შეუცვალეთ სხეულის მდგომარეობა თუნდაც ყოველ ერთ საათში. არ შეიძლება საწოლის სასთუმალის დიდ ხნით მაღლა აწეული გაჩერება, რადგან ეს ამაღლებს კანის დაზიანების რისკს ავადმყოფის “ჩამო-

ცურების” ხარჯზე. უნდა გამოვიყენოთ სპეციალური მატრასი, რომელიც ხელს უწყობს სხეულის სხვადასხვა მდგომარეობის მიღებას, კანზე ხახუნის შემცირებას. საჭირო მდგომარეობის მისაღებად მომვლელი მოხერხებულად ამოუდებს ბალიშს. იდეების და ტერფების ქვეშ ამოსაფენად იყენებენ შალის საფენებს (მაგ. ცხვრის მატყლის ქსოვილს). ასეთი ქსოვილი ამცირებს დანოლის ძალას და კანს ამარაგებს ჟანგბადით.

ყურადღება მიაქციეთ:

• ლოგინის თეთრეული და ავადმყოფის საცვლები უნდა იყოს ნატურალური ქსოვილისაგან დამზადებული, რომელიც კარგად ითვისებს ნესტს. ლოგინის თეთრეულს არ უნდა ჰქონდეს ნაკეციები.

• ოფლის, შარდისა და დეფეკაციის ხანგრძლივი ზემოქმედება აზიანებს კანის ზედაპირს.

• ავადმყოფი უნდა დაიბანოს დასაბანი კრემით. არ არის რეკომენდებული საპნით დაბანა. ის ძალიან ამრობს კანს.

• დაბანის შემდეგ ტანს გასმით არ ამშრალენ. ამშრალენ პირსახოცის დაფარებით და ხელის დადებით, რადგან გასმით გამშრალების დროს შესაძლებელია სველ კანზე ადვილად წარმოიქმნას გალიზიანებები.

• კანის ტენიანობის შესანარჩუნებლად და შემდგომი დაზიანებისაგან დასაცავად დაბანის შემდეგ გამოიყენება სპეციალური კრემი.

• ავადმყოფის კვება უნდა იყოს მრავალფეროვანი. უნდა შეიცავდეს ცილების საკმარის რაოდენობას. ცილები წარმოადგენს ორგანიზმის აღმდგენელ ნივთიერებას და სასიცოცხლოდ აუცილებელია კანის ჯანმრთელი მდგომარეობის შესანარჩუნებლად. ნაწილები შეიძლება აგრეთვე გაჩნდეს ჩ ვიტამინის და თუთიის ნაკლებობის გამო.

ნაწილების მკურნალობა

ნაწილების მკურნალობის ყველაზე კარგი დროა ბუშტუკების წარმოშობის სტადია. მათი გამოჩენისთანავე სასწრაფოდ უნდა გამოვიძახოთ ექიმი და მოვემზადოთ ხანგრძლივი მკურნალობისათვის. წყლულის სიღრმის მიხედვით ანსხვავებენ ზედაპირულ და ღრმა ნაწილებს.

ზედაპირული ნაწილებისათვის დამახასიათებელია კანის ზედაპირული ფენის დაზიანება, სინითლის და კანის დაღარულობა.

შაქრიანი დიაბეტის მქონე ავადმყოფები, რომ-

ლებსაც გააჩნიათ მგრძობელობის დარღვევა, ხშირ შემთხვევაში ვერ გრძობენ ტკივილს ნაწილების ღრმა წყლულის დროსაც კი: ამ მიზეზის გამო ძალიან სერიოზულად უნდა მოვეკიდოთ მათ კანზე სინითლისა და სხვადასხვა დაზიანებების წარმოშობას. პატარა დაზიანება ან მცირე წყლულიც კი შეიძლება გახდეს განგრენის მიზეზი.

გახსოვდეთ:

• სინითლის გამოვლენისთანავე უნდა განთავისუფლდეს დანოლისაგან შესაბამისი ადგილი სინითლის გასვლამდე (დაკარგვამდე).

• აუცილებელია ჰაერის აბაზანების მიღება.

• კანზე ფრთხილად ნაფუსვით დამარბილებელი კრემი და დაველოდოთ სანამ კრემი შეიწოვება.

• დაზიანებული კანი დაცვის მიზნით უნდა დაიხუროს ჰიდროკოლოიდური სახვევით, მაგალითად თხელი გრანუფლექსით, რომელიც დაიცავს ღრმა წყლულის წარმოქმნისაგან.

• არ გავხეხოთ კანი.

• მოერიდეთ კანის გადაჭარბებულ ტენიანობას.

• არ გახსნათ პატარა ბუშტუკები. ისინი აუცილებლად უნდა შეახვიოთ ჰიდროკოლოიდური სახვევით, მაგალითად გრანუფლექსით.

ღრმა ნაწილების მკურნალობა

ღრმა ნაწილებისათვის დამახასიათებელია არა მარტო კანის, არამედ უფრო ღრმა სტრუქტურების – კუნთების და ძვლების დაზიანებაც. საჭიროა იმის ცოდნა, რომ ხანდახან უფრო ღრმად განლაგებული ქსოვილი შეიძლება დაზიანდეს უფრო ადრე კანის დაზიანებამდე, მაგალითად, დანოლის არასწორი განაწილების დროს. ღრმა ნაწილების ინფიცირებისას მიმდინარეობს მათი დაჩირქება და ლპობა, რომლის დროსაც წარმოებს ავადმყოფის ორგანიზმიდან ცილების და სითხის დიდი რაოდენობით დაკარგვა. ასეთი ნაწილების მკურნალობა შეიძლება თვეობით გაგრძელდეს და

ამიტომ ეს მდგომარეობა მოითხოვს კვალიფიციური ქირურგის დახმარებას სტაციონალურ პირობებში.

მელოდრამა ორი პერსონაჟისათვის

ფაილი I

ნიკა: — ეხლა რომ ვიხსენებ, მაგრა ვკაიფობ. შორიდან ხომ ყველაფერი ლაითად ჩანს, მულამიც სხვანაირი აქვს. დრო ყველაფერს უცვლის ფერს. გემოც ტკბება ძველი მურაბასავით. ამიტომაც გახსენება საკაიფო.

გვიყვარდა რა, მაშინ ასე კი გვეგონა, მაგრამ ცვეტში სიყვარულის აზრზე არ ვიყავით. ასეთ დროს უფრო შენი სურვილების დამკვიდრებაზე ფიქრობ, უფრო იასნად რო ვთქვა, შენი შესაძლებლობების დაზუსტებას ცდილობ. მუსიკალურ ათწლებში სწავლობდა რო გავიცანი. რატომღაც ეგეთი ნიკები მქონდა - გოგოები მევასებოდა, მუსიკის ჩანთები რო ეჭირათ, არ ვიცოც რატომ, ალბათ, მუსიკის პრაფანი რომ ვარ. ხოდა ვხედავ გრიბოედოვზე ჩამოდის ვილაც დაქალთან ერთად, ორივეს ხელში სანოტო ჩანთა უჭირავს. რო დავინახე, ეგრევე გულმა რეჩხი მიყო, მომწონდა ეგეთი შოლტივით გოგოები. ჩემთვის ვფიქრობ, როგორ გავიცნო, როგორ დავებაზრო.

იმ საღამოსვე “აღნაკლასნიკებში” გავჩითე. მესიჯი მივწერე. თან ჩემს საიტზე მაილს დევისის და თინა თერნერის ფოტოები დავდე, მეტი ნდობა რომ მომეპოვებინა. ცოტა ხნის შემდეგ მიპასუხა. ბევრი არაფერი, თავაზიანობს, თავს იფასებს, როგორც ყველა გოგო თავიდან. აბა სხვას რას იზამდა.

კაროჩე, ეგეთი გეგმა შევიმუშავე-ქალს არ უნდა აგრძობინო, რომ მოგწონს, თორემ მარკებს აინევს. თავი ისე უნდა დაიჭირო, ვითომ ვერ ამჩნევ. მაგრა ჭრის. ერთი ცანცარა დაქალი ჰყავდა, ქეთი, ხოდა ვითომ იმას ვკერავ. ხან ყვავილებს ვჩუქნი, ხან კაფეში ვპატიჟებ, თანაც ხო ვიცოც, ყველაფერს იმას უკაკლავს. ქალებს სხვანაირად არ შეუძლიათ. ვატყობ, მაგრა ეჭვიანობს.

სოფი: — თავიდან საერთოდ არ მომეწონა. ვერ ვიტანდი ეგეთ მასტებს, ძველობას რომ აწვებიან. რომ დავახლოვდით, მერე მივხვდი, როგორი სასაცილო იყო თავისი თავდაჯერებულობით, რა საყვარელი. რალაცნაირი მზრუნველობის სურვილი გამიჩნდა. ალბათ ასე იწყება ყველაფერი, არ ვიცოც. ვატყობ, მოვწონვარ, ამას დიდი მიხვედრა არ სჭირდება. მაგრამ არ იმჩნევს. პრიმიტიული ტაქტიკა აირჩია — ვითომ ჩემი დაქალი ევასება. მარიაყოფს, მაეჭვიანებს თავისი ჭკუით. მეც აყყვი, თანავუგრძობ. თან ვითომ აბსოლიტურად არ მალელებს. ქეთი ყველაფერს მიყვება, ისიც კაიფობს. მაინტერესებს, რას იზამს. მამაკაცის და ქალის ურთიერთობის ბევრი არაფერი გამეგებოდა, მაგრამ მაგდენს უკვე ვტვინავდი. ვიცოცდი, რომ კაცებს უნდა აჰყვე თამაშში, რომ არ დააფრთხო.

ნიკა: — ცოტა ხანში დავვახლოვდით. თითქმის ყოველდღე ვხვდებით. უკვე უერთმანეთოდ ვერ ვძლებთ. მაგრამ მაინც ის თავისას აწვება, მე — ჩემსას. ვერცერთი ვერ ვბედავთ პირველი ნაბიჯის

გადადგმას მარა კაცს მაინც სხვა პასუხისმგებლობა აკისრია. ქალი, როგორც წესი, პასიურია..

თუმცა ყველაფერს ისე ვერ დაგვეგმავ, შენ რო ფიქრობ. ხანდახან რომ არ ელი, ზუსტად მაშინ ავარდება პონტი. მარა ამისთვისაც მზად უნდა იყო. ჩემი აწყობილი საქმე ლაითად რომ მიდის, ვგრძნობ, რომ მეტი მომდის. ის ქეთი უკვე სერიოზულად ფიქრობს. რას წარმოვიდგენდი, ასე შტერი თუ იქნებოდა. ჰოდა ერთხელაც მეუბნება — ხომ იცი ჩემი ძმების ამბავი, ყველაფერს ამჩნევენ, ერთხელაც იქნება, მაგრა გამიფრენენ. როდემდე უნდა ვიაროთ ასე? მე თანახმა ვარ, სოფი მზადაა, მეჯვარედ გამოგვყვესო. მაგისი ძალადძველ ბიჭი ძმების ამბავი ნაკლებად მაფიქრებდა, მაგრამ ვატყობ, მაგრა შევტოპე. სხვა გზა არ იყო, ჩაირთო სათადარიგო “პროგრამა 2”. ასეთ დროს მთავარია, მოვლენების კონტროლი არ დაკარგო. გადავწყვიტე კარტები გამეხსნა.

სოფი: ვატყობ, უკვე თავში აქვს ავარდნილი, მომავალი წარმატებებით ტკბება. ეგენი თავიანთ წარმატებებს ხომ იოლად იჯერებენ. გადავწყვიტე, გადამწყვეტ ფაზაზე გადავიდე. უნდა ვაიძულო, გარღვევაზე წავიდე. ქეთის ვუთხარი, როგორც უნდა მოქცეულიყო. იმანაც ეგრევე წინადადება წაუყენა. მოკლედ, არჩევანი არ დავუტოვე.

ნიკა: — ნილი ნაყარი იყო. აღარ მახსოვს, მთაწმინდაზე ვიყავით თუ მუშტაიდში. იქ გავაიასნეთ ყველაფერი. გავაიასნეთ რა, მე ვლაპარაკობ, ის ჩუმად არის. მორცხვობს. ხანდახან დაბნეულად ილიმება, ეტყობა არ ელოდა.. აღარც მახსოვს რას ვბოდავდი. ყველაფერში გამოვუტყდი, ეტყობა დაევასა ჩემი მოფიქრებული პონტები, ქალებს უყვართ, როცა მათ აგებულ ციხე — სიმაგრეებს შეუპოვრად იღებენ. ვატყობ გული უჩრყდება, მაგათ ეგ ადვილად მოსდით. მეც ნელ — ნელა ვიძაბები, სახე ახლოს მივუტანე. თმის სურნელებამ გამაბრუა. გაისუსა, დაიბნა. ვგრძნობ, ეშინია, ქალები ასეთ დროს ძალიან განიცდიან. შემეცოდა. ვიცოცდი ავარდებოდა, ან სულაც ცრემლები წასკდებოდა. (ვერ ვიტან ქალის ცრემლებს). მაგრა ჩამოცხა. მოკლედ არ ღირდა. რაც მთავარია, უკვე დაკერილი მყავდა. ქალების ამბავი მე მკითხეთ.

სოფი: — ყველაფერი ვაკის პარკში მოხდა. სკამზე ვისხედით, მოყუჩებულ ადგილას, იქ, სადაც შეყვარებულები სხდებიან. ეხლაც მახსოვს ის ორი ნაძვი, მცველებივით რომ გადაგვფარებოდნენ თავისი ტოტებით.

ძალიან ღელავდა. მეც არ ვანწყვეტინებ, ხელს არ ვუშლი, მეშინია, არ დავაბნო. თავი ისე მიჭირავს, თითქოს ეს ყველაფერი მოულოდნელი იყო ჩემთვის. უნდა შეაფერებინო მაგათ, სხვანაირად არ გამოვა. უცებ ვგრძნობ, ხმა უწყდება, ჩურჩულზე გადადის. ასეთი რამ კაცებს მაშინ მოსდით, გრძნობა რომ ერევათ. კოცნას აპირებს, ნერვიულობს. პრინციპში მეც ვლელავ. პირველი კოცნა, ხომ ხვდები. თვალები

დავხუჭე ვუცდი. მისი ხშირი სუნთქვა საფეთქელთან თბილად მელამუნება. გული ბაგაბუგით მიცემს. დრო გადის, ველოდები. არაფერი. მოკლედ ვერ გაბედა. მეც გამოუცდელი ვიყავი, არ ვიცოდი, როგორ მივხმარებოდი, ინციატივის აღება ვერ მოვახერხე. რა სასაცილოები ვიყავით!

ფაილი II

ნიკა: — ესეც შენი ოჯახური იდილია. ინყება ბრძოლა უფლებების გადანაწილებისათვის. ქალები გათხოვების შემდეგ რომ იცვლებიან, ვიცოდი, მაგრამ ასე? არ მესმის, რატომ უნდა შევეუთანხმო ყოველთვის, სად მივდივარ. მე ხომ არ ვერევი მაგის სამზარეულოს საქმეებში. არა, სულ ტყუილად ირჯებით ბატონებო, ჩემს თავისუფლებას არაფერზე გავცვლი! მოითხოვს, ყველა — ქალისთვის სავალდებულო ცერემონიალი შევასრულო, ვერ გამიგია, შეყვარებულს და ცოლს ერთნაირად რატომ უნდა მოექცე.

ბოლო დროს რალაც ამბავია ჩემს თავს. არა, ნამდვილად არ მეჩვენება. ქორწინების მესამე თვეს ასეთ ცვლილებებს ნამდვილად არ ველოდი. თითქოს აღარც მამჩნევს. რალაც სხვა საზრუნავი გაუჩნდა. ლოგინშიც ისეთი მონდომებული აღარ არის, თითქოს ფრთხილობსო.

ზოგჯერ თვალეები უშტერდება, ვილაცას უღიმის. ბოლო დროს სადღაც დაინყო სიარული. წინასწარ შხაპს იღებს, საგანგებოდ ემზადება. გაცილებას არ მთხოვს რატომღაც. იქიდან რო ბრუნდება, ბედნიერია და კმაყოფილი, თითქოს დამორცხვებულციც. გუშინ შემოვიდა თუ არა, გამოცვლას შეუდგა. უნებურად ყელზე შევხედე. მაშინვე დაიჭირა ჩემი მზერა — თვითონაც დაიხედა. ჩემი ნაჩუქარი ყელსაბამი სად გაქვს — მეთქი. დაიბნა. აზრზე არა ვარო. იმ ყელსაბამს მარტო დანოლის წინ იხსნის ხოლმე. ესე იგი რა გამოდის? გავაიასნებ, ვარიანტი არ არის. უნდა შეუმჩნევლად ავედევნო., ამასწინათ ტელეფონზე ებაზრებოდა ვილაცას. მესმის — ძალიან მესწინია, შენ დიდი გამოცდილება გაქვსო. შევედი, მაშინვე შეწყვიტა. თავი მოვიშტერე, ვითომ ვერაფერს ვამჩნევ. ცოტახანში სამზარეულოში რომ გავიდა, რედილს დავანექი, გავიმეორე და მაგის ცხრაჯერ განათხოვარ დაქალ ლულუსთან აღმოვჩნდი. ეგ იყო მაგის მესაიდუმლე. ეხლა რა გამოცდილებას უზიარებდა არ ვიცი. მალე ყველაფერს გაიგებო — ვითომ ეს რას ნიშნავს? თავიდანაც არ ვევახებოდი, ხომ ვიცი. ქეთის ჯიბრზე ავარდა. იქნებ ვითომ?...

სოფი: — ოჯახი სულ სხვა ყოფილა. ეს მოვალეობების ასპარეზია და არა სურვილებისა. ცხოვრების წესის შეცვლა რთულია, მაგრამ საინტერესო. მაგრამ იმის შემდეგ, რაც ის მოხდა, ისეთი გრძობა მაქვს, თითქოს აქამდე არც მიცხოვრია, უფრო სწორად, რალაცნაირად ცარიელი ვიყავი და ახლა ვივსებ. რალაც უცნაური სიხარულის და სიამაყის განცდა მეუფლება. ჩემ სხეულს სულ სხვანაირად ვუყურებ, თითქოს ახლა აღმოვაჩინეო მის ნამდვილ ფასს ახლა ვხვდები. სასიამოვნო განცდაა, როცა გრძობ, რომ შენი სხეული ვილაცის ნეტარების საუფლოა. არ მეგონა თუ ასე შეიცვლებოდა ჩემი ცხოვრება. ნიკასაც იმდენ დროს ველარ ვუთმობ, ნერვიულობს. არ მინდა, ჯერ რო ვუთხრა. კაცები ამას სხვანაირად აღიქვამენ. თანაც, მგონია, რომ მზად არ არის. ისე, მგონი

ნი რალაცას ხვდება. ამასწინათ, სად დადიხარ ასე გამოპრანჭულიო — მეკითხება ვითომ სხვათაშორის. თავის დროზე გაიგებ — მეთქი, ღიმილით ვუპასუხე. რა სახე ქონდა. ის მძივი კი ნამდვილად იქ დამრჩა, შესასვლელში, სადაც ვიხდი ხოლმე. არაუშავს, არ დამეკარგება, წესიერი ხალხია.

ნიკა: — სიტუაცია იძაბება. ყურადღება არ უნდა მოვადუნო. ვუთვალთვალე. აზრზე არ არის. მართლა სულელები არიან ეს ქალები. — კომპიუტერში ხშირად იჩითება, ერთდამავე საიტზე, უნდა შევამოწმო. ამასწინათ ვეუბნები — ანგარიშზე არა მაქვს, მობილური მათხოვე — მეთქი. აზრზე ვერ მოვიდა. შემოსული ზარები გავჩითე. უცხო ნომრები არ შემინიშნავს, გასულებში ერთი საექვოა. ამოვიწერე, უნდა შევამოწმო. საერთოდ მეტი სიფრთხილეა საჭირო. ერთი წლის წინ ამას ნაღდად ვერ წარმოვიდგენდი. ის ყელსაბამი ისევე უკეთია. ვითომ ვერ ვამჩნევ, არ ვეკითხები, სად იპოვა. მინდა მაგის სიფრთხილე მოვადუნო. სუფთა “სამი მუშკეტერია” რა.

მალე ძალიან მნიშვნელოვან ამბავს გაიგებო. ნეტა როგორ უნდა გამომიცხადოს, ძალიან მაინტერესებს როგორ უტყდებიან ქალები ქმრებს ასეთ დროს

იარალი უნდა ვთხოვო ჩოყლაყას.

სოფი: — ძალიან დაფიქრებულია. მზერა დაძაბული და გამომცდელი გაუხდა. სულ მაკვირდება. ხანდახან ჩემდაუნებურად მინდება თავზე ხელი გადაუსვა. რა გულუბრყვილოები არიან კაცები. ბავშვებს გვანან თავიანთი კაცური კაპრიზებით, შენც უნდა შეაფერებინო, თუ გინდა კომფორტი შეუქმნა მეჩვენება, რომ ძალიან გავიზარდე, ის კი ჩემი შვილია.. ისე, ნეტა როგორ შეხვდება ამ ამბავს? ძალიან მაინტერესებს. ცოტათი მეცოდება, მაგრამ რომ გაიგებს, ამაზე ვკაეფობ ერთი რა სახით მიიღებს ყველაფერს.. მაგრამ მგონი ნამეტანი მომდის, ცოდოა, კმარა!

ნიკა: — ხომ ვიძახდი, ყველაფერი გაიასნდება-მეთქი. ასეც მოხდა. ინტუიცია არ მალატობს ვგრძნობდი, კარგად დამთავრებოდა ყველაფერი..

აი, თურმე რა. ღმერთო, რა დებილი ვარ! მალე მამა გავხდები. ხო აზრზე ხარ! მე კი რაებს ვფიქრობდი. ისე, მაგრა ავვარდი. ის ყელსაბამი ქალთა კონსულტაციაში დარჩენია. რა უნამუსო ვარ, ის ასე ნერვიულობდა, საიტებზე ინფორმაციებს ეძებდა, მეგობრებს ეკითხებოდა, მე კიდე ნამდვილი იდიოტი ვარ. სამაგიეროდ ანი ყველაფერს გამოვისყიდო. ზუსტად ვიცი, მაგარი მამა ვიქნები. რა დიდ სიხარულს გვჩუქნიან ქალები ხანდახან. ჩვენ კი ვერ ვუფასებთ.

ისე, მე მგონი მაგრა მეკაეფა, ხომ იცი..

სოფი: — დღეს პირდაპირ, ყოველგვარი მომზადების გარეშე გამოვუცხადე, იცი რა, ფეხმძიმედ ვარ -მეთქი. შოკში ჩავარდა და რა იკითხა, როგორ გგონიათ, ვისგანო. მაგრა გამეცინა. — შენ როგორ ფიქრობ-მეთქი. ამაზე დაიბნა. მარა იხტიბარს მაინც არ იტყვავს. შენ გგონია, ვერ ვხვდებოდი, პროსტო შენგან მინდოდა გამეგო.

სულ შეიცვალა, ძალიან ბედნიერია. მგონი ახლა ხვდება თავის მამაკაცურ დანიშნულებას.

ალბათ, უკეთესიც იყო, ასე რომ მოხდა.

ფეხსმართლობის ბრძოლა...

ექსპედიციის წევრები მარცხნიდან-დავით თუხარელი (მეტეო სადგურის თანამშრომელი), დავით ამირეზაშვილი (ექსპედიციის ხელმძღვანელი), ილია თვალთვალი (კინოოპერატორი), დათო ყვირილიანი, გია ჯვარციანი (ექსპედიციის ორგანიზატორი) მთამსვლელები ნოდარ ქვარაია და ლევან შერვაშიძე, პირველი არხის ოპერატორი ალექსი შერვაშიძე და ჟურნალისტი რატი მუჯირი.

ნინ დიდი გზა

ლამაზი და უკარება კავკასიონის მთები

წმიდა ნინოს ჯვართან

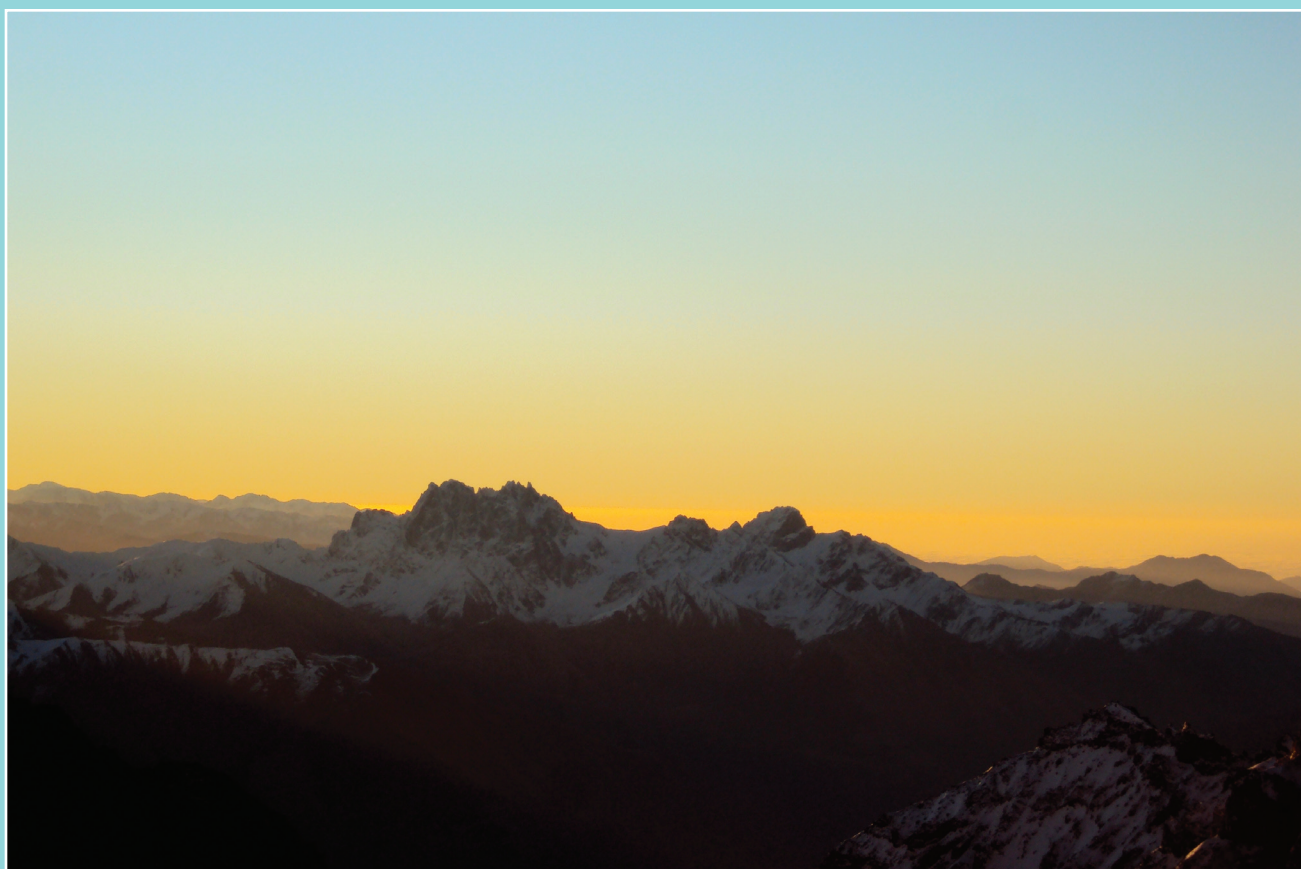
კარვიდან დანახული მთები

ნუთიერი ამოსუნთქვა

ლევანი თავის სტიქიაშია

დაისი კავკასიონზე

სამახსოვრო ფოტო გერგეტის პიკზე

18 ბრაილის შრიფტით დანერვილი ნერილი „შეუძლებელი არაფერია“

ჩამოსვლა დაინყო

ლაშა ციკლიანი დაიბადა 1977 წ. 17 მაისს ქ. თბილისში; 13 წლის ასაკში დაკარგა მხედველობა. დაამთავრა თბილისის უსინათლოთა სკოლა-პანსიონი; თბილისის სასულიერო სემინარია და აკადემია. არის საქართველოს უსინათლოთა კავშირის ქ. თბილისის ფილიალის თავმჯდომარე, ორი წლის განმავლობაში ლექციებს კითხულობდა კერძო უნივერსიტეტ მეტეხში, ამჟამად ლექციების კურსს კითხულობს საპატრიარქოს წმინდა თამარ მეფის სახელობის მედიცინის ინსტიტუტში, სწავლობს ტექნიკური უნივერსიტეტის სოციალურ-ჰუმანიტარული ფაკულტეტის დოქტორანტურაში, თეოლოგიის კათედრაზე. წერს სტატიებს სხვადასხვა ჟურნალ გაზეთებისთვის, არის გაზეთ "ვერსიის" კორესპონდენტი, არის სტიქაროსანი, გამოშვებული აქვს პოეზიისა და პროზის კრებული; საპატრიარქოს რადიო "ივერიაში" მიყავს გადაცემათა ციკლი "უიმედობაზე გამარჯვებულნი". არის დაოჯახებული.

სახლი სამყაროს მიღმა.

ლონდონი, უწყვეტი მოძრაობის ქალაქი, აქ მიუხედავად შუა ღამისა თითქოს დღეა, ცხოვრება მდინარესავით მოედინება, ფეხსაცმელების და ბორბლების მოსაბეზრებელი ხმაური ერთმანეთში ქაოტურად ირევა. ეს ქალაქი თითქოს თავად მოძრაობის სიმბოლოა; ქუჩის ერთი კუთხიდან გამოიჭრა ხალხის ბრბო, ხელში პლაკატებით რომლებზეც ეწერა, "ვინც არ მოძრაობს კვდება", "მოძრაობა მოძრაობისთვის" მთელ ხმაზე გაჰყვიროდნენ "დიდება მოძრაობას". ბრბოს წინ ერთი კაცი მოუძღვოდა, რომელსაც ხელში გერბი ეჭირა, მასში სხვადასხვა ფიგურები იყო გამოსახული: იალქანი, თვითმფრინავის ფრთები, ბორბლები, ფეხსაცმელები და ნალი; ქვემოთ ჰქონდა წარწერა: "მოძრაობის სადიდიებელი გერბი".

ქალაქის განაპირას ვეებერთელა ხუთვარსკვლავიანი სასტუმრო იყო წამომართული, ღამის სიბნელეს შთანთქავდნენ მოჩახჩახე ლამპოიონები. ყველაფერი აჭრელებული იყო სარეკლამო აფიშებით, შეიძლება ითქვას, რომ ამ ქალაქში ისევე, როგორც მსოფლიოს ყველა დიდ ქალაქებში, ღამე აღარ არსებობს, თითქოს ცივილიზაციამ დუელში გამოიწვია სამყარო.

სასტუმროს წინ მოედანზე შავი ლიმუზინი შეჩერდა. მსახურებმა კარები გააღეს, მანქანიდან ახალგაზრდა ქალი და მამაკაცი გადმოვიდნენ. ძალზედ სასიამოვნოდ გამოიყურებოდნენ, ბედნიერი სახეები ჰქონდათ; მამაკაცს ცოტა შეზარხოშებაც ეტყობოდა, როგორ ჩანს წვეულებიდან დაბრუნდნენ, ახალგაზრდა ქალი ძალიან ელეგანტურად გამოიყურებოდა, კლასიკური სტილის შავი საღამოს კაბა ეცვა, ყელზე ბრილიანტის კოლიე უბრწყინავდა, ხელებსა და ყურებსაც ბრილიანტები უმშვენებდნენ; საშუალო სიმაღლის იყო, გამხდარი, მხრებამდე დაფენილი ქერა თმით, ცისფერი თვალები და მოგრძო მოყვანილობის ფერმკრთალი სახე ჰქონდა, ხელში ერთი ცალი წითელი ვარდი ეჭირა. მამაკაცი საშუალოზე ოდნავ მაღალი, ბრგე

აღნაგობის იყო, ნაბლისფერი თმები უკან ჰქონდა გადავარცხნილი, ორივე მხიარულად გაუყვინენ გზას სასტუმროს შესასვლელისკენ.

შორიდან რაღაც ჩოჩქოლის ხმა მოისმა, ქუჩაში ხალხის აქცია გამოიშალა, დაახლოებით ასორმოცდაათამდე ქალი ტრანსფარანტებით ხელში ჩქარი ნაბიჯით მოდიოდნენ და რაღაცებს ისტერიულად გაჰყვიროდნენ, მერე ერთ შედარებით ფართე ადგილას შედგნენ, მეგაფონები მოიმარჯვეს ერთი მაღალი მსუქანი ქალი მთელი ხმით გაჰკიოდა: "მოვიითხოვთ აბორტის ლეგალიზაციას! ყველა ქალს აქვს უფლება საკუთარი სხეულიდან რომელიმე ზედმეტი ნაწილი ამოიჭრას და მოიშოროს, ნუ არღვევთ ქალთა უფლებებს" ბრბომ ტაში დააგრილა. გამომსვლელიები დიდი მონდომებით ენაცვლებოდნენ ერთმანეთს, მერე გაშალეს დიდი პლაკატი, რომელზეც აბორტის პროცესი იყო გამოსახული. აბორტის იარაღები გადიდებულად ეხატა, მათზე ეწერა: "დიდება ადამიანთა უფლებების დაცვის უზენაესობას".

იქვე მახლობლად მაღაზიის კიბეზე იჯდა თორმეტიოდე წლის ბიჭუნა, ხელში ცოცხალი ჩიტი ეჭირა და დიდი მონდომებით ფრთებს აგლეჯდა. საბრალო ფრინველი გულსაკლავად წრიპინებდა. შემდეგ ბიჭუნამ აიღო დიდი ქვა და თითქოს კაკალს ამტვრევსო, ისეთი ნასიამოვნები სახით გაუჩრება თავი მსხვერპლს. ნელ-ნელა მთელი აქცია ბავშვისკენ შემოტრიალდა, ერთხმად იხუფლეს და ბიჭუნას ეცნენ, დაუნყეს ცემა, ჯიჯგვნა, ფრინველისადმი გამოჩენილი ასეთი სისასტიკის გამო კიცხავდნენ. შემდეგ ერთ-ერთ პლაკატზე დაასვენეს ჩიტი და დიდი პატივით დაკრძალეს. პროცესიის დასრულების შემდგომ ცრემლიანი თვალებით კვლავ განაახლეს აბორტის მხარდამჭერი აქცია. პატარა ბიჭი დასისხლიანებული უგონოდ ეგდო ქუჩაში.

სასტუმროში წვილს მათთვის განკუთვნილი ნომრის კარი მსახურებმა გაუღეს, ვახომ მოწინებით მოჰკიდა ხელი ხელზე მაკას და ნელი ნაბიჯით შეიყვანა ოთახში, რომელიც შავი ვარდებით იყო მორ-

თული, სანოლი ვარდის ფურცლებით იყო მოფენილი. იქვე პატარა მაგიდაზე ეწყო შამპანიური, ხიზილალა და სხადასხა სახის ხილი.

— ვახო რა საოცარი სილამაზე და სურნელება დგას, გმადლობ.

— რას ამბობ საყვარულო, ასეთ წვრილმანებზე არ ღირს მადლობა, შენზე საოცარი და ლამაზი ამ ქვეყნად არვინ და არაფერია.

ოთახი ცისფერ და მწვანე ტონებში იყო განათებული. ვახო წამოდგა განათება გამორთო და სანთლები აანთო. სანთლების ცეცხლოვანი ენები სტრიპტიზიორი გოგონებზე აცეკვდნენ ოთახის კედლებზე. ვახომ წელზე მძლავრად შემოაჭდო მაკას ხელები და თვალები დაუკოცნა; მერე თავდავინყებით აიტაცა ხელში. . .

ქუჩაში უკვე სიმშვიდე სუფევდა, გზაზე ნაცემი ბავშვის სისხლის კვალი შემორჩენილიყო, როგორც გაირკვა ბიჭუნას თავის ქვაზე დარტყმით ტვინი უიმედოდ დაუზიანდა, და რადგან უპატრონო ყოფილა, ექიმებმა მიიღეს “ჰუმანური” გადაწყვეტილება, ევთანაზიისთვის (ანუ გაუტკვარების გზით სიცოცხლის ხელოვნური შეწყვეტისთვის) მიემართათ. რაც მათი აზრით, უიმედო პაციენტისთვის საუკეთესო გამოსავალი იყო.

სასტუმროს პირველ სართულზე დიდი რესტორანი განეთავსებინათ, სადაც უამრავი ახალგაზრდა თუ შუახნის მამაკაცი და ქალი ერთობოდა, ნახევრად შიშვლები დაუცხრომლად როკავდნენ მთელი ღამის განმავლობაში, თითქოს გათენებამდე ცეკვის გეგმა იყო შესასრულებელი.

ნაშუალამევს ვახო და მაკაც რესტორანში ჩამოვიდნენ, თუმცა ისინი არ ჩართულან ამ ორომტრიალში, განაპირა მაგიდიდან ადევნებდნენ თვალყურს და ფრანგულ სურნელოვან ღვინოს წრუპავდნენ. მუსიკა ისე ხმამაღლა იყო ჩართული, რომ ერთმანეთთან საუბარს ვერ ახერხებდნენ, მხოლოდ სხეულის ენით ურთიერთობდნენ. კარგად შეზარხოშებული ახალგაზრდების ნაწილი სკამებზე და მაგიდებზე დახტოდა, ერთი სიტყვით სრული საგიჟეთი ჰქონდათ. სასტუმროს შესასვლელის მარცხენა მხარეს პატარა მრგვალი სცენა იყო მოწყობილი, სადაც სხვადასხვა სახის სანახაობა იმართებოდა, ამ პატარა თეატრს სახელად “დედამინა” ერქვა. სცენის შუაგულში ტახტზე მელია იჯდა, რომელსაც სახეზე მამლის ნიღაბი ეკეთა; სცენის მარცხენა მხარეს იგივე ფორმაში მყოფი ორი მელია ესაუბრებოდა რიგში მდგარ მსახიობებს, მათ სახეზე ქათმის ნიღბები ეკეთათ. ტანზე სხადასხვა სახის ჩაცმულობა ჰქონდათ, ერთს სამხედრო ფორმა ეცვა, მეორე ჩვილი ბავშვივით იყო სახვევებში გახვეული, მესამე გლახაკი ხეივარით გამოიყურებოდა, და ა.შ. მათთან მდგარ ორ მამლის ნიღბიან მელიას ისინი სათითაოდ თვალახვეულნი ფარდულში შეჰყავდათ, სადაც იდგნენ ნაჯახიანი მელიები და შემოსულებს თავებს აცლიდნენ. ფარდულს გარედან შემდეგი წარწერა ჰქონდა: “ჩვენ ვზრუნავთ თქვენზე”. ვახო და მაკა ისევ ნომერში ავიდნენ.

მოგონებათა სამყაროდან სინათლის სხივის სისწრაფით მაკა გადმოისროლა ანმყოში ბავშვის ტირილმა. თვალებზე ცრემლი მოიწმინდა, ელდანაცემი წამოვარდა ხის ძველი მორყეული სკამიდან, მისივე ლურსმანზე გამოედო კაბა და სკამი ხმაურით დავარდა ძირს, ცივ ცემენტზე. ბავშვმა უფრო უმატა ტირილს, დედამ პატარა გულში ჩაიკრა და მოფერება დაუწყო. შუქი ისევ არ იყო, ცალი ხელით კარადის უჯრიდან სანთელი ამოიღო და ბოლო ასანთის ღერით აანთო, ბავშვიც დაწყნარდა. მარტოსული ქალის ტკბილი მოგონებები უეცრად დაუნდობელმა რეალობამ მოსრა. მაკამ პატარა ისევ ლოგინზე მიანვინა და მეზობელთან გავიდა ასანთის სათხოვნელად. შემობრუნებული ბებიის დანატოვარ ხის ტახტზე ჩამოჯდა, რომელზეც ნახევრად დაფლეთილი და ბამბებგადმოცვენილი ლეიბი იყო დაგებული. ოთახი 8—10 კვადრატული მეტრი იქნებოდა. ის ამ შენობაში ყველაზე დიდი სარდაფი იყო, თავისი ქონებიდან ესლა შემორჩენოდა, კედლები ალაგ—ალაგ ჩამონგრეული იყო ნესტისაგან. მაკა ფანჯარასთან მივიდა, სანთელი რაფაზე ჩამოდგა და დღიური გადაშალა. შემდეგი სათაური მოხვდა თვალში “საავადმყოფო”— სულ მარტო დავრჩი, სანყალმა მამიდამ, მთელი ცხოვრება ჩემს მოვლას და აღზრდას მიუძღვნა, ვებრალბობდი ობოლი და მიუსაფარი რომ ვიყავი, ახლა აქ ამ უცხო კედლებში ექიმების ხელში დალია სული, ისევ მარტო დავრჩი, გაყიდული სახლის თანხის თითქმის მთელი ნაწილი სავადმყოფოში დაიხარჯა, რა ირონიაა, ეს ექიმები ერთი ხელით გმკურნალობენ, მეორეთი კი კი გძარცვავენ და თუ ყველაფერი უშედეგოდ დასრულდა მაშინ კი... დარჩენილი თანხით ან საზღვარგარეთ უნდა წავიდე, ან იმ შემორჩენილ სარდაფში ცოცხლად დავიმარხო, კითხვა შეწყვიტა, ცრემლები მოიწმინდა. რამდენიმე გვერდი გადაშალა და განაგრძო: ოხ, რამხელა ქალაქია ეს მოსკოვი, სულ თავგზა მაქვს აბნეული, სამსახური დროულად თუ ვერ ვიშოვე, ბინის ქირას ვერ დავფარავ, თბილისში ძველ სოროში მომიწევს მღრღნელივით ცხოვრება, ისევ რამდენიმე გვერდი გადაშალა, შემდეგი სათაური ეწერა: “სარეკლამო სააგენტო” წამით გაირინდა, მის გონებაში აფრევით აიშალნენ წარსულის მოგონებები.

— ძალიან საამო ხმის ტემბრი და გარეგნობა გაქვთ, თუ შეიძლება უფრო თამამად, გთხოვთ ხელახლა თქვათ ტექსტი, აბა კამერები გადაღება დავინყეთ. უცებ გადაღება შეწყდა, ყველა შემოსასვლელისკენ გაქანდა, კარებში ბრგე აღნაგობის სიმპათიური ახალგაზრდა მამაკაცი იდგა

— როდის ჩამოხვედით მოსკოვში ბატონო ვახტანგ?

— ამ დღით ვასილიჩი.

— ცოტა ხანს დაგველოდეთ გადასაღებ ოთახში ვართ ბატონო ვახო და თქვენს შეკვეთებზეც გავისაუბროთ;

— მეც დავესწრები გადაღებას, თუ მომცემთ ნებას, ასეთი მშვენიერი ქალბატონის ხილვა დიდი ბედნიერებაა.

— კარგით მობრძანდით, აი ბატონო ვახტანგ, გაიცანით ეს მშვენიერი ქალბატონი მე აღმოვაჩინე და ჩვენს სააგენტოში მოვიწვიე თუ კარგად გამოგვივა კონტრაქტსაც გავაფორმებთ. ვახო მონინებით ემთხვია ხელზე და მოშორებით ჩამოჯდა, მხერას ვერ აცილებდა უცნობ ქალს. ამ დღიდან დაიწყო მაკას ახალი ცხოვრება, სულ ვარდები და ძვირფასი საჩუქრები, ელიტარული წვეულებები, უმაღლესი კლასის რესტორნები და სასტუმროები, ევროპის ქალაქები, და ბოლოს ლონდონი. ვეღარ ხვდებოდა სიზმარში იყო თუ ზღაპრების რეალურად არსებობა უნდა ერწმუნა. ფიქრობდა ნუთუ მე კონკია ვარ....

მაკა ისევ დღიურს ჩააშტერდა ოთხი-ხუთი ფურცელი გადაშალა, ასეთ სათაურს მოკრა თვალი: “ლაქები მზეზე თუ სისხლიანი ანგელოზი “ არა ასეთ სიგიჟეს ვერ ჩავიდენ, არა და ულტიმატუმი წაყენებულია “ან მე ან ბავშვი”. მე მკვლელი ვერ გავხდები, მითუმეტეს საკუთარი შვილის, რა ნაძირალა ყოფილა, არადა უსაზღვროდ მიყვარს, სხვა გზა არ არის, თბილისში უნდა გავიპარო, ღმერთო ჩემო, გლანდები ან ხორცმეტი ხომ არაა “მოიკვეთე”, “მოიშორე”, ეს ხომ ჩვენი შვილია, ცოცხალი არსებაა, ნეტავ სულ არ გამეცნო, მე მის ცოლად ვთვლიდი თავს, ის კი თურმე არაფრად. . . არ ვყვარებივარ, მე უბრალოდ მისი მორიგი გართობა ვიყავი. .

კითხვა შეწყვიტა. სუნთქვა შეეკრა, ცოტაც და გონებას დაკარგავდა, სასწრაფოდ გარეთ გავიდა, სული მოითქვა და ცხარე ცრემლებით აქვითინდა, შერცხვა მეზობლებმა არ დამინახონო და შინ შემობრუნდა, ბავშვი გაღვიძებული დახვდა;

— ამდენი ნერვიულობით ნეტავ რძე არ გამიშრეს.

პატარა გულში ჩაიკრა და ისიც ხარბად ეძგერა დედის მკერდს.

ცოტა ხნის შემდეგ მეზობლებმა შემოუარეს, მაგიდაზე პური დადეს და ხვნეშა-ხვნეშით ტახტზე ჩამოჯდნენ, ლალი ძალიან გამხდარი და დაბალი ქალი იყო, თამარი საშუალო სიმაღლის, ჭაღარა თმებით, ორივენი შუა ხნის ასაკის იქნებოდნენ ჭაღარა თმისა და დაიწყო,

— აი შენც მოგიტანეთ, ჩემო მაკა, ზუსტად ოთხ-საათნახევარია რაც პურის რიგში ვდგავარ, კიდე კარგი დილის ექვს საათზე მივედი ბევრს საერთოდ არ შეხვდა ღმერთო ეს რა საშინელი დრო დავგიდგა.

— მე რაღა ვთქვა თამარ არც სახლ-კარი, არც ქმარი, არც სამსახური და ეს პატარა ბავშვი. ნახევრად ვშიმშილობ, თქვენ რომ არა არ ვიცი რა მეშველებოდა,

საუბარში ლალი ჩაერთო, — ჯოჯოხეთში ვართ პირდაპირ, არც შუქი არც გაზი, ჩემმა ქმარმა აივანანზე დაანთო ცეცხლი და საჭმელი ისე გავაკეთეთ, დაეზარა კერასინკისთვის ნავთის ყიდვა, მანდაც უშველებელი რიგები დგას. ისე ჩემო მაკა ძალიან უგუნურად მოიქეცი, შენი უძვირფასესი სამკაულები და ფული რომ არ წამოიღე, არადა თავს კარგად გაიტანდი ასე რომ გექნა.

— მართალი ხარ, ნეტავ მასე მოვქცეულიყავი, მაგრამ იმ დროს მაგაზე ვერ ვფიქრობდი, ჩემთვის

მთავარი შვილის გადარჩენა იყო. ეს ჰუმანიტარული პროდუქტებიც სულ იგვიანებს, იმედია მალე ფსიქიატრიულში არ მოვხვდები.

როცა მაკა ოთახში კვლავ მარტო დარჩა ძლიერი სისუსტე იგრძნო, თავბრუ დაეხვა და მუხლებში ჩაიკეცა, დაახლებით საათნახევრის შემდეგ მოვიდა გონს, ბავშვი ტიროდა მეზობლები კარებზე უბრაახუნებდნენ, ეტყობა ბავშვის გაბმული ტირილის ხმა შემოესმათ. მაკა კი ამდენხანს გაუძირველად იწვა ცივ ცემენტზე. მერე როგორღაც მოიკრიბა ძალა და წამოდგა, კარი რომ გააღო შეშინებული ლალი და თამარი შემოცვივდნენ. ხომ მშვიდობაა, როგორ ხართ?

ერთ-ერთი ბავშვს მივარდა, მეორემ დედა დასვა ტახტზე და წამლების მოსატანად გაიქცა სახლში.

ბოლოს სასწრაფოს გამოძახებაც დააპირეს, მაგრამ მაკამ გააჩერა;

— უკვე კარგად ვარ, ნუ გეშინიათ არაფერი არ მჭირს.

სინამდვილეში კი უფულობის გამო შეიკავა თავი. გულში ფიქრობდა: რა დროს სასწრაფოა, ეს დღეები ალბათ შიმშილი მომიწევს, ვინ იცის კიდეც რამდენ ხანს დააგვიანებს ჰუმანიტარული დახმარება. ჩემი თავი ჯანდაბას, ნეტავ რძე მაინც არ გამიშრეს და ჩემი შვილი კარგად მყავდესო.

მეზობლები გვიანობამდე არ მოსცილდნენ გვერდიდან, ბოლოს რომ დარწმუნდნენ რომ დედაც და შვილიც კარგად იყვნენ, სახლებში გაბრუნდნენ.

გარეთ კუშტი, ხმაურიანი ღამე იდგა. მანქანების რუზრუზი, ალაგ-ალაგ ჩაბნელებულ ქუჩებში ბახუს-მორეული ახალგაზრდების ყვირილი, რესტორნიდან ხმამაღალი სიმღერები, აქა-იქ კი ძაღლების ყეფა და ვინ მოსთვლის კიდეც რამდენი რამ არღვევდა ღამის მყუდროებას. ქალაქი ავზნიანი ავადმყოფივით ბორგავდა. შუალამის სამი ოთხი საათისთვის ძლივს მინელდა ხმები.

გამთენიისას მეზობლებს ისევ შემოესმათ ბავშვის უწყვეტი ტირილი. . . ეს ხმა პერიოდულად წყდებოდა და მერე უფრო ძლიერად გრძელდებოდა. ლალი რაღაც შიშმა აიტანა, სიცივეში ჩქარჩქარა ჩაიკვია, და გარეთ გამოვიდა, სადარბაზოში თამარი და სხვა მეზობლებიც გამოსულიყვნენ, მაკას კარზე აბრაახუნებდნენ მაგრამ ამაოდ. . . ბოლოს ერთმა ჯანიანმა კაცმა შეამტვრია კარი, წამიერად ყველა შეყოვნდა, თითქოს ვერავინ ბედავდა პირველი შესვალას. ბოლოს თამარმა გაბედა სხვებიც შეჰყვნენ. ისინი შემზარავი სურათის მომსწრენი გახდნენ მაკა უძრავად და უსულოდ იწვა ხის ტახტზე მისი ღიად დარჩენილი თვალები სადღაც შორს უსასრულო სივრცეში იყურებოდნენ. მკერდი გადაღვლილი ჰქონდა, ბავშვი ისევ განწირული ჩხაოდა და ამაოდ ცდილობდა დედის გაციებული მკერდიდან საზრდო მიეღო.

P.S. ეს ამბავი მთელი თავისი შემზარავი რეალობით მეორე დილასვე გაავრცელა ქალთა ერთ-ერთმა არასამთავრო ორგანიზაციამ პრესის საშუალებით. 2009წ. 19 დეკემბერი

წინამდებარე სტატია ეძღვნება სპეციალური საჭიროებების მქონე ადამიანთა, კერძოდ სმენადაქვეითებულთა განათლებას და მათი ინტეგრაციის შესაძლებლობას საზოგადოებაში. შევეცდებით კიდევ ერთხელ მივაპყროთ მკითხველის ყურადღება იმ მეტად მნიშვნელოვან საკითხზე, რასაც „განათლება ყველასთვის“ ჰქვია. სტატიაში განხილულია ბილინგვური და ინკლუზიური განათლების პოზიტიური შედეგები სმენადაქვეითებულ ადამიანთა განათლების პროცესში. განვიხილავთ რა შესაძლებლობები არსებობს მათი ინტეგრაციისათვის სწორად დაგეგმილი და განხორციელებული განათლების შემთხვევაში.

სმენადაქვეითებულთა განათლება – არისტოტელეს თანამედროვე გამოწვევა

ირინა შუბითიძე

„თვალები გაახილეთ, სმენადაქვეითებულები სწავლობენ ლაპარაკს“ (pen Your Eyes: Deaf Studies Talking) — ეს არის სათაური ერთ-ერთი წიგნისა, რომელიც სმენადაქვეითებულთა ცხოვრების ასპექტებსა და მათ კულტურ-

ლი ანუ აღზრდის შესახებ“)

განათლება ყველა ადამიანის ფუნდამენტური უფლებაა, განურჩევლად რასის, კანის ფერის, სქესის, ასაკის, ენის, ეროვნების, ეთნიკური ან სოციალური წარმომავლობის, ქონებრივი, წოდებრივი თუ სხვა მდგომარეობის, რელიგიური ან პოლიტიკური შეხედულების, ფიზიკური ან გონებრივი შესაძლებლობების. განათლება, როგორც უფლება ყველასთვის გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის „ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაციაში“ (The Universal Declaration of Human Rights. UDHR) 1948 წელის 10 დეკემბერს გამოჩნდა. <http://www.un.org/en/documents/udhr/#atop>

აზე მოგვითხრობს. (H- Dirksen L. Bauman, 2008). შემთხვევითი არ არის, რომ სტატია სწორედ ამ სიტყვებით დავიწყეთ. საბედნიეროდ დღეს ვითარება რადიკალურად შეიცვალა სმენადაქვეითებულთა განათლებისა და მათი ინტეგრაციის კუთხით, განსხვავებით გასული საუკუნეებისა, როცა სპეციალური საჭიროების მქონე ადამიანები დისკრიმინაციის მსხვერპლი იყვნენ. მსგავსი ადამიანები თანამედროვე მსოფლიოს ბევრ განვითარებულ ქვეყანაში იღებენ სრულფასოვან განათლებას მათი ფიზიკური ან გონებრივი მონაცემების შესაბამისად და აქვთ სხვა ადამიანების მსგავსი შესაძლებლობები

2010 წლის ყველა გლობალური მონიტორინგის ანგარიში ამტკიცებს, რომ მიუხედავად უდიდესი ძალისხმევისა სხვადასხვა უდიდესი ორგანიზაციების მხრიდან, მაინც არ არის განათლება ყველა ადამიანისთვის ხელმისაწვდომი, რის გამოც მათ ერთმევათ შესაძლებლობა სრულფასოვანი ცხოვრებისა. ხშირად არ ეძლევათ შესაძლებლობა დაიცვან საკუთარი თავი, იცოდნენ საკუთარი უფლებები, რადგან მათ თავის დროზე ვერ მიიღეს კანონით მინიჭებული განათლების უფლება.

სტატიის მიზანია აღწეროს ის კულტურული, ლინგვისტური და საგანმანათლებლო თავისებურებები, რომლებიც ახლავს სმენადაქვეითებულთა ბილინგვური პროგრამებით განათლებას და სოციალიზაციას.

განათლება ყველაზე მნიშვნელოვანი ფაქტორია ადამიანის, როგორც იდნივიდის ფორმირებისთვის. ეს არის თითოეული პიროვნებისთვის ცხოვრების ყველაზე დიდი მიზანი, სრულფასოვანი განათლება ნებისმიერი შესაძლებლობის ადამიანისთვის ნიშნავს საზოგადოების სრულფასოვან წევრობას. განათლება არის პირობა ადამიანების თვითშეგნების განვითარებისათვის, რაც თავის მხრივ განაპირობებს მათ მშვიდობიან თანაარსებობას მსოფლიოს ნებისმიერ ქვეყანაში.

განათლება, როგორც უფლება და რესურსი

„მცენარეები იღებენ ფორმას კულტივირებით, ადამიანები კი განათლებით. ჩვენ ვიბადებით უსუსურნი და გვჭირდება სიძლიერე, ჩვენ ვიბადებით სრულიად უქონელნი და გვჭირდება დახმარება; ჩვენ ვიბადებით უჭკუონი და გვჭირდება განჩინება. ყველაფერი ის, რისი უფლებაც ჩვენ გვეძლევა დაბადებისთანავე და რაც ჩვენ გვჭირდება როცა ვიზრდებით, არის განათლება“ (ჟან ჟაკ რუსო, „ემი-

განათლების თანაბარი შესაძლებლობა გულისხმობს, რომ ყველა ადამიანს ჰქონდეს ხელშეწყობა მისი შესაძლებლობებიდან გამომდინარე მიიღოს განათლება. სტატიაში ყურადღება გამახვილებული იქნება სპეციალური საჭიროებების მქონე ბავშვთა განათლებაზე. კერძოდ განვიხილავთ ბილინგვიზ-

მის განსაკუთრებულ ჯგუფს — სმენადაქვეითებულ ადამიანებს, რომელნიც წარმოადგენენ ენობრივ უმცირესობას. განვიხილავთ კავშირს ბილინგვურ და ინკლუზიურ განათლებას შორის.

ბილინგვიზმი და ინკლუზია სმენა-დაქვეითებული მოსწავლეებისათვის

ვიდრე უშუალოდ სტატიის მთავარ საკითხს გავაცნობთ მკითხველს, უმჯობესია მოკლედ განვმარტოთ იმ ტერმინთა არსი და წარმოშობის ისტორია, რომლებიც ბოლო დროს ძალზე აქტუალური გახდა მათი მნიშვნელობიდან და საჭიროებიდან გამომდინარე.

ტერმინი ინკლუზია „ჩართულობას“ ნიშნავს. იგი XX-ე საუკუნის დასაწყისში დამკვიდრდა ყოველდღიურ ლექსიკაში. ამ ტერმინის არსში თავდაპირველად მოაზრებოდა უნარშეზღუდული ბავშვების განათლება, მაგრამ დღეს მისი მნიშვნელობა გაფართოვდა და გარდა უნარშეზღუდულებისა უსახლკარო, ლტოლვილ, სიღატაკის ზღვარს ქვემოთ მყოფ და ყველა იმ ბავშვს აერთიანებს, რომელთაც სხვადასხვა მიზეზების გამო არ აქვთ სრულფასოვანი განათლების მიღების საშუალება და საჭიროებენ განსაკუთრებულ მზრუნველობასა და ყურადღებას. ინკლუზიის საბოლოო მიზანია დისკრიმინაციის ნაცვლად საზოგადოება შეამზადოს სოციალური ინტეგრაციის მიმდგომისთვის, ნებისმიერი შესაძლებლობის ბავშვს მიეცეს კანონით მინიჭებული სრულფასოვანი განათლების მიღების შესაძლებლობა.

მნიშვნელოვანია მიღერისა და კათხის მიერ „ინკლუზიის“ განმარტება. ისინი ამ ტერმინის განმარტებას იძლევიან ფასეულობათა სისტემის კონტექსტში და ამბობენ, რომ ინკლუზია არის შინაგანი განცდა მიკუთვნებულობისა: პატივისცემის შეგრძნება, განცდა საკუთარი თავი იპოვო და შეაფასო საკუთარი შესაძლებლობები ადეკვატურად. სპეციალური საჭიროებების მქონე ადამიანების ჩართულობა საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მათებს თავდაჯერებულობას, რომელიც აძლიერებს პიროვნებას და მათებს ხალისს საკუთარ თავში აღმოაჩინოს ძალა. მაქსიმალურად გამოიყენოს შესაძლებლობები რათა მოიპოვოს ადგილი საზოგადოებაში და გახდეს მისი სრულფასოვანი წევრი. (Miller and Katz 2002)

სმენადაქვეითებულ მოსწავლეთა დაახლოებით 80% ამერიკის შეერთებულ შტატებში სწავლობს ჩვეულებრივ საჯარო სკოლაში სმენის მქონე თანატოლებისა და მასწავლებლების გარემოცვაში (Salend, 2001; Schick, Williams, & Bolster, 1999). დღითიდღე მათულობს იმ ბავშვთა რაოდენობა, რომელნიც ამჯობინებენ ჩვეულებრივ საჯარო სკოლაში მიიღონ

განათლება. უამრავია გამონკვევა იმ მასწავლებლებელთა წინაშე, რომლებიც ასწავლიან იმ კლასში, სადაც არიან სმენადაქვეითებული მოსწავლეები. (Standlay Laurel) ხშირად კრიტიკული დამოკიდებულებაა საზოგადოების მხრიდან სმენადაქვეითებულთა ინკლუზიურ სკოლებში (სკოლა, სადაც ჩვეულებრივი და სპეციალური საჭიროებების მქონე მოსწავლეები ერთად იღებენ განათლებას) სწავლასთან დაკავშირებით.

მეორე მნიშვნელოვანი ტერმინია ბილიგვიზმი, რომელიც გვსურს განვიხილოთ სმენადაქვეითებულთა განათლების კონტექსტში. საზოგადოდ ეს ტერმინი გულისხმობს კომპეტენციის უნარს ერთზე მეტ ენაში. ბილიგვიზმის უამრავი განმარტებიდან ერთ-ერთი ეკუთვნის ცნობილ ენათმცნიერს ვაინრაიჰს (1968). იგი განმარტავს — „ორი ენის მონაცვლეობით გამოყენებას პრაქტიკაში — ბილიგვიზმი ეწოდება. ადამიანს კი, რომელიც ორ ენას ფლობს და იყენებს ბილიგვალს“. დღეს ბილიგვიზმი განათლება აქტუალურია მთელს მსოფლიოში და გამოიყენება სხვადასხვა მიზნებისათვის, კერძოდ: ეროვნული უმცირესობების სახელმწიფო ენის შესწავლისათვის; უმრავლესობის მოსწავლეებისთვის რომელიმე უცხო ენის შესასწავლად და ა.შ. ჩვენ ამ შემთხვევაში ყურადღებას გავამახვილებთ ბილიგვიზმის როლზე სმენადაქვეითებულთა განათლებაში. სმენადაქვეითებულ ბილიგვალებს ბევრი საერთო აქვთ სხვა დანარჩენ ბილიგვალებთან. ორი ენა სხ-

ვადასხვა ფუნქციით სხვადასხვა მიზნისთვის ისევე წარმატებით შეუძლიათ გამოიყენონ სმენადაქვეითებულებმა, როგორც ჩვეულებრივმა ადამიანებმა. ხშირად სმენადაქვეითებულებს მშობლიური ენის მაგივრობას ნიშნების ენა უწევს და ასევე წარმატებით ართმევენ თავს უმრავლესობის ენაზე

წერა-კითხვის შესწავლას. მათი მიზნები და ამოცანები სრულიად ემთხვევა ჩვეულებრივი ბილიგვალებისას.

როგორც აღმოჩნდა, ძალიან ბევრი ინტერესი და მსგავსება არსებობს სმენის პრობლემის მქონე და სრულყოფილი სმენის მქონე ბილიგვალებს შორის მთელს მსოფლიოში (ბრელიე, 1999; ბეიკერი 2010) სმენადაქვეითებული ხალხი წარმოადგენს ენობრივ უმცირესობას, რომელსაც ბევრი აქვს საერთო სრულყოფილი სმენის მქონე ენობრივ უმცირესობასთან. ბილიგვიზმი ხედავს სმენადაქვეითებულ ადამიანებს ალიქვამს ენობრივი უმცირესობის თემად და პოზიტიურად აფასებს მათ უნარებს, თემსა და კულტურას, განსხვავებით სამედიცინო შეხედულებისა,

რომელიც მიმართულია მათი უმრავლესობაში ასი-მილიციისაკენ. (ბეიკერი 2010)

ინკლუზიური და ბილინგვური განათლება აქტუალური განსაკუთრებით გასული საუკუნის დამდეგიდან გახდა, რადგან მანამდე სპეციალური საჭიროების მქონე ადამიანები, რომლებსაც ჰქონდათ ენასთან დაკავშირებული პრობლემები, ან ფიზიკური ან გონებრივი ჩამორჩენილობა, სრულიად იგნორირებული და გარიყული იყვნენ საზოგადოებისგან. ისინი საუკუნეების მანძილზე აღიქმებოდნენ როგორც „პრობლემა“ და „ტვირთი“ საზოგადოებისათვის. მათზე ზრუნვა მხოლოდ სამედიცინო მკურნალობით შემოიფარგლებოდა, არანაირი ხელშეწყობა მათი განათლებისთვის და განვითარებისთვის არ არსებობდა. ჯერ კიდევ არისტოტელეს დროიდან მოდის სმენადაქვეითებულთა დისკრიმინაცია. მისი წარმოდგენით სმენადაქვეითებულ ადამიანებს არ შეეძლოთ განათლების მიღება, რადგან ადამიანს მხოლოდ მოსმენით შეუძლია შეიმეცნოს და გახდეს განათლებული. <http://www.start-american-sign-language.com/history-of-sign-language.html> is სმენადაქვეითებულებს საბერძნეთის მოქალაქეებად არ მიჩნევდა, რადგან მათ არ შეეძლოთ ბერძნულ ენაზე მეტყველება. http://www.theitinerantconnection.com/history_of_deaf_education.htm

საბოლოოდ გასული საუკუნიდან მრავალ ქვეყანაში 2000 წლიანი დისკრიმინაცია შეცვალა სპეციალური საჭიროებების მქონე ადამიანთა უფლებების აღიარებამ და სახელმწიფოების მხრიდან მათ განათლებაზე და ინტეგრაციაზე ზრუნვის სტრატეგიამ. მიუხედავად ამ წინგადადგმული ნაბიჯისა ზუსტად არავინ იცის რამდენი სმენადაქვეითებული ან სმენასთან დაკავშირებულ პრობლემიანი ადამიანი ცხოვრობს დღეს მსოფლიოში, რთულია ზუსტი სტატისტიკური მონაცემების მოგროვება, რადგან ჯერ კიდევ ბევრია ისეთი, ვისაც არ სურს ღიად ისაუბროს მის პრობლემებზე და თავს არიდებს საზოგადოებაში გამოჩენას. სავარაუდოდ დემოგრაფიული მაჩვენებლის მიხედვით 22 დან 36 მილიონამდე სმენადაქვეითებული და სმენასთან დაკავშირებული პრობლემების მქონე ადამიანია მსოფლიოში. <http://deafness.about.com/cs/earbasics/a/demographics.htm>

ამ რაოდენობაში ადამიანების ძალიან მცირე პროცენტია, რომლებიც სმენადაქვეითებულად არ მოიაზრება, თუმცა სერიოზული პრობლემები აქვთ სმენასთან დაკავშირებით და თითქმის მათი ხმის აღქმის უნარის დაბალი დონე უთანაბრდება სმენადაქვეითებულთა აღქმის უნარს, მაგრამ ხშირად, მათ არ მიაკუთვნებენ სმენადაქვეითებულთა რიცხვს და ცალკე კატეგორიად განიხილავენ, თუმცა

მათი პრობლემები უმეტესწილად სმენადაქვეითებულების სწავლასთან დაკავშირებულ პრობლემების იდენტურია. აშშ-ი სტატისტიკური კვლევა ჩატარდა ორი ფედერალური სააგენტოს მიერ: დაავადებათა ეროვნულ ცენტრთან არსებული (Centers for Disease Control (CDC) ჯანდაცვის სტატისტიკის ეროვნული ცენტრისა (The National Center for Health Statistics (NCHS) და ამერიკის შეერთებული შტატების მოსახლეობის აღწერის ბიუროს (NCHS) 1994 წლის მონაცემებით 4.5 მილიონი ადამიანი ცხოვრობდა ამერიკაში, აღრიცხული ადამიანებიდან უმეტესობა სრულიად სმენადაქვეითებული იყო, მაგრამ ეს მონაცემები სმენის პრობლემის მქონე ადამიანების ძალიან დაბალ პროცენტს შეიცავდა. <http://deafness.about.com/cs/earbasics/a/demographics.htm>

კომუნიკაციის საშუალებად ძირითადად გამოიყენება თარჯიმანი, ისევე როგორც სპეციალური სასმენი აპარატები. დაახლოებით 12 ყოველი 1000 ადამიანიდან სმენას კარგავს 18 წლის ასაკიდან, მაშინ

როცა სმენადაქვეითებულების უმეტესობა ამ პრობლემით იბადება. აღნიშნული მონაცემები ეფუძნება ჯანდაცვის სტატისტიკის ეროვნული ცენტრის (NCHS) მონაცემებს. ეს იმას ნიშნავს, რომ ძალიან დიდია შესაძლებლობა, რომ საშუალოდ თითო სკოლაში მინიმუმ ერთი მოსწავლე მაინც იყოს სმენადაქვეითებული.

არსებობს სმენადაქვეითებულთა რამდენიმე ჯგუფი, რომელთაგან აღსანიშნავია რამდენიმე:

- 1) სმენადაქვეითებულები რომლებიც მხოლოდ ნიშნების ენას ფლობენ;
- 2) რომლებიც ნიშნების ენასთან ერთად ფლობენ უმრავლესობის ენას და იყენებენ სხვადასხვა ფუნქციით;
- 3) ადამიანები, რომლებმაც სმენა დაკარგეს ზრდასრულობის პერიოდში;
- 4) ინდივიდები, რომელთაც აქვთ სმენასთან დაკავშირებული სიძნელეები, თუმცა ესმით გარკვეული აპარატურის დახმარებით (ბეიკერი 2010)

რაოდენ გასაკვირიც უნდა იყოს, სტატისტიკური მონაცემების მიხედვით, ამერიკის შეერთებულ შტატებში სმენადაქვეითებულთა დაახლოებით 90% იბადება ჩვეულებრივი სმენის მქონეთა ოჯახებში. (Deaf Children of Hearing Family. DofH) (Moores, 1978; Salend, 2001) ოჯახებში, სადაც იზრდებიან სმენადაქვეითებული ბავშვები ჩვეულებრივ გამოიყენება მინიმუმ ორი ენა (ან ენის ვარიანტი) კომუნიკაციისთვის და სწავლებისთვის. (Standlay Laurel) ხშირად მშობლები ცდილობენ ისწავლონ ნიშნების ენა და ხდებიან სმენადაქვეითებულთა თემის წევრნი. ეს კი დამატებითი სტიმულია მათთვის და თავის

მხრივ პოზიტიურად აისახება მათ საქმიანობაზე. (ბეიკერი 2010)

ნიშნების ენის ცოდნა არის იმის წინაპირობა, რომ ინდივიდი გახდეს სმენადაქვეითებული ხალხის (თემის) ნაწილი. არიან ინდივიდები, რომლებიც არც ნიშნების ენას ფლობენ, არც უმრავლესობის ენას და მათ ექმნებათ საშიშროება აღმოჩნდნენ თემისგან და საზოგადოებისგან გარიყულნი. (ბეიკერი 2010)

ერთი საინტერესო ფაქტი აღმოჩნდა კვლევის შედეგად. ადამიანები ნაკლებად მძიმე დაზიანებებით უფრო თავს არიდებენ საზოგადოებაში ინტეგრაციას, ვიდრე ისინი ვისაც მძიმე დაზიანებები აღენიშნებათ სმენასთან დაკავშირებით. <http://deafness.about.com/cs/earbasics/a/demographics.htm>

ამერიკული ნიშნების ენა სმენადაქვეითებულთათვის.

„ნიშნების ენა არის საჩუქარი, რითაც ღმერთმა სმენადაქვეითებული ხალხი დააჯილდოვა“ (ქვოტირება მოყვანილია იანკოვსკის მიერ, 1997) (ბეიკერი 2010)

ნიშნების ენა არის საშუალება ადამიანთა გარკვეული ჯგუფს ჰქონდეს საერთო კულტურა, ენა, ცხოვრების წესი. ეს არის გრამატიკულად გამართული, ცოცხალი ორგანიზმი, რომელიც დროდადრო ვითარდება და მდიდრდება, ისევე, როგორც ყველა სრულყოფილი ნებისმიერი ენა. ის საშუალებას აძლევს სმენადაქვეითებულებს სრულყოფილად გამოხატონ საკუთარი აზრი და ამ ენის დახმარებით იყვნენ რეალიზებულნი არამარტო მათ საკუთარ თემში, არამედ სრულიად საზოგადოებაში. (ბეიკერი 2010)

„ნიშნების ენამ წარმოდგენა მათი „არანორმალურობის“ შესახებ შეცვალა მათი „განსხვავებულობის“ შესახებ წარმოდგენით“ (იანკოვსკი, 1997, გვ.44) (ბეიკერი 2010) ამ ენას, ისევე, როგორც სხვა ყველა ენას, აქვს სისტემური სახე, რაც განასხვავებს მას შესტების ენისგან. მაგრამ გამომდინარე იქიდან, რომ ნიშნების ენას დამწერლობა არ აქვს, სმენადაქვეითებულები მას იყენებენ კომუნიკაციისთვის და მეორე ენას (2) წიგნიერებისთვის, მიწერ-მოწერისთვის, ინფორმაციის მოსაპოვებლად წიგნში ან ინტერნეტში, ასე, რომ არ შეიძლება ისინი მივიჩნიოთ ცალკე ჯგუფად, მათ რეალურად აქვთ შესაძლებლობა და უნარი იყვნენ საზოგადოებაში ინტეგრირებულნი და არა გარიყულნი.

არსებობს სხვადასხვა ნიშნების ენა: ამერიკული, ბრიტანული, ჩინური დანიური, ფრანგული და სხვა... უკანასკნელ პერიოდში ჩრდილოეთ ამერიკაში, ისევე როგორც კანადაში გადაიდგა სერიოზული ნაბიჯები სმენადაქვეითებულთა განათლების ხელშესაწყობად, რაც გულისხმობს, რომ ამ ქვეყნებში თანდათან ვითარდება სწავლების ბილინგვურ/ბიკულტურული მოდელი. ამ მოდელის მიხედვით სწავლების ენას წარმოადგენს ამერიკული ნიშნების ენა (American Sign Language. ASL), როგორც პირველი ენა (1), ხოლო ინგლისურს სწავლობენ, როგორც მეორე

ენას, რაც მოსწავლეებს საშუალებას აძლევს ცოდნა გამოავლინონ ორივე ენაზე. ეს კი თავისმხრივ ხელს უწყობს მათ განვითარებას და სოციალიზაციას. (Statement of Policy, Ontario Provincial Schools for Deaf Children, 1993)

ბილინგვურ/ბიკულტურული სწავლების მოდელის მომხრეები ამტკიცებენ, რომ თუ ნიშნების ენა, კარგად ჩამოყალიბებული, სტრუქტურული სახით ისწავლება, როგორც პირველი ენა (1), მისი გამოყენებით მოსწავლეებს სრულიად თავისუფლად შეუძლიათ ინგლისურის ან სხვა რომელიმე ენის შესწავლა (წერისა და კითხვითი უნარების განვითარება). ნიშნების ენა კი იქნება გამოყენებული, როგორც ალტერნატიული საშუალება ზეპირი მეტყველებისა არამარტო სწავლების პროცესში, არამედ შემდგომ ყოველდღიურ ცხოვრებაში. (Israelite et al., 1992)

რაციონალური საფუძველი ამ მიდგომისა არის ლინგვისტური ურთიერთდამოკიდებულებების მოდელი, რომელიც საფუძველს იღებს ჯიმ კუმინსის (Jim Cummins 1989a, 1991a) ნაშრომებიდან. აღნიშნულ მოდელს საფუძვლად უდევს არგუმენტი, რომ კოგნიტური, აკადემიური ან წიგნიერების უნარები, შექმნილი ერთ ენაში, სრულიად თავისუფლად გადადის მეორე ენაში. უნარებს, რომლებსაც მოსწავლე შეიძენს ამერიკული ნიშნების ენის სწავლისას, თავისუფლად შეუძლია გამოიყენოს და გადაიტანოს ინგლისური ენის შესწავლის პროცესში (Mayer, C. & Wells, G. 1996).

აღსანიშნავია ერთი მეტად საყურადღებო ფაქტი, ჩვეულებრივი მოსწავლეები თავიანთი პირველი ენის გარკვეულ ასპექტებს (მოსმენა, მეტყველება) შეისწავლიან ბუნებრივ გარემოში მინიმალური ძალისხმევით, ყოველგვარი გამიზნული სწავლების გარეშე, ხოლო სმენადაქვეითებულ მოსწავლეებს უწევთ ენის ყველა კომპონენტი (წერა კითხვა, ლაპარაკი და მოსმენა) შეისწავლონ, როგორც უცხო ენა. ანუ საბოლოო ჯამში, მათ მეტი ძალისხმევა მართებთ ორი ენის შესწავლისას, ვიდრე ჩვეულებრივ მოსწავლეებს, მაგრამ ეს სრულებით არ გულისხმობს, რომ მათ არ შეუძლიათ წარმატებით დაეუფლონ ნებისმიერ ენას.

შეზღუდული უნარები, რომელიც თითოეულ ინდივიდში განსხვავებული ფორმით არსებობს, არ გულისხმობს მათ უუნარობას სწავლაში. პირიქით, არა მარტო სმენადაქვეითებულებს, არამედ ნებისმიერი სახის დარღვევის მქონე ადამიანების უდიდეს ნაწილს განსაკუთრებული მახსოვრობის და აზროვნების უნარი აქვს. უბრალოდ ისინი ჩვენგან განსხვავებულად გამოხატავენ აზრებს, რაც არ შეიძლება გახდეს მიზეზი მათი საზოგადოებიდან გაძევებისა.

საკითხი მოითხოვს ინდივიდუალურ მიდგომას. აბსოლუტურად სმენადაქვეითებულ მოსწავლეებში ნაცვლად მეტყველების უნარის განვითარებისა, მუშაობენ ვიზუალური მახსოვრობის და აღქმის უნარის განვითარებაზე. ნიშნების ენა არის მათი პირველი ენა პირისპირ კომუნიკაციის დროს, ეს კი არის

ექვივალენტი ნებისმიერი ენისა, რომელიც შემდგომში შეუძლიათ გამოიყენონ მათთვის სასურველი მეორე ენის სწავლების იარაღად. (Mayer, C. & Wells, G. 1996)

სამწუხაროდ უდიდესი ძალისხმევით, არც ერთ ნიშნების ენას არ აქვს საკუთარი ორთოგრაფია (Stokoe, 1960; Sperling, 1978), არც ერთ ნიშნების ენას არ აქვს საყოველთაოდ აღიარებული საკუთარი დამწერლობა. როდესაც საქმე წერის საშუალებით კომუნიკაციას ეხება, სმენადაქვეითებულებისთვის აუცილებელია არსებობდეს მათთვის ადვილად აღსაქმელი და გამოსაყენებელი, მათ უნარებს და შესაძლებლობებს მორგებული წერილობითი ფორმა, მაგალითად, როგორცაა ბრაილის შრიფტი უსინათლოთათვის.

იმის გამო, რომ ნიშნების ენას არ აქვს საკუთარი დამწერლობა, მოსწავლეებს, რომლებიც ამ ენას სწავლობენ, როგორც პირველი ენა, არ უვითარდებათ წერის უნარი. თავისთავად მეორე ენაში ამ უნარის ტრანსფერი ვერ განხორციელდება, რაც თავის მხრივ ართულებს ინგლისურში წერის უნარის ათვისებას. რომ გავავლოთ პარალელი სმენადაქვეითებულ და ჩვეულებრივ ბილინგვალებს შორის, აღმოჩნდება, რომ მსოფლიოში არსებობენ ენები, სადაც ანალოგიური პრობლემა ხშირად აქვთ იმ მოსწავლეებს, რომელთა პირველ ენას (ხშირად ეს ენა მშობლიურია) არ აქვს დამწერლობა. (Mayer, C. & Wells, G. (1996)

ეს მხოლოდ ერთი თვალსაჩინო მაგალითია, საიდანაც ჩანს, რომ ბილინგვიზმის არსი და დანიშნულება, როგორც სმენადაქვეითებულთა ასევე ჩვეულებრივი ბილინგვალებისათვის ერთი და იგივეა, უბრალოდ სპეციალური საჭიროების მქონე მოსწავლეები, მათი ფიზიკური მონაცემებიდან გამომდინარე, საჭიროებენ განსხვავებულ, ინდივიდუალურ მიდგომას. ამ არგუმენტის ვალიდურობა განმტკიცებულია ემპირიული კვლევებით, რომლებიც ჩატარდა მეორე ენის შემსწავლელ სტუდენტებთან. (აღნიშნულ კვლევაზე დაწვრილებითი ინფორმაცია იხილეთ: Cummins 1983; 1984; 1991a; 1991b and Cummins and Swain, 1986)

კვლევები ამტკიცებენ, რომ წერისა და კითხვის უნარების სწორად სწავლება და განვითარება პირველ ენაში პოზიტიურად აისახება და ეხმარება მეორე ენაში იგივე უნარების განვითარებას. (Treger and Wong, 1984; California State Department of Education, 1985; Gonzalez, 1986; Canale et al., 1987; Falter, 1988; Cumming, 1989) თუმცა ეს ტრანზიცია დამოკიდებულია რამდენად გვანან და არ განსხვავდებიან ის ენები ერთმანეთისგან, რომლებსაც მოსწავლე ეუფლება ((Genesse, 1979; Cummins et al., 1984) უნდა აღინიშნოს, რომ არ არის ზუსტად განსაზღვრული კორელაცია ჩვეულებრივ უნარჩვევებსა და საკომუნიკაციო უნარებს შორის და წერა-კითხვის უნარის ერთი ენიდან მეორე ენაში გადატანას შორის. (Goldman, 1985; Cummins, et al., 1985).

დასკვნა

მიუხედავად იმისა, რომ ნიშნების ან ჟესტების ენას არ აქვს საკუთარი დამწერლობა, ბილინგვურ/ბიკულტურული მოდელი იზიარებს მიდგომას, რომ ერთ ენაში (ამ შემთხვევაში ნიშნების ენა არის პირველი ენა, 1) შეძენილი ნებისმიერი უნარი ადვილად ტრანსფორმირდება მეორე ენაში. ნიშნების ენისთვის საკუთარი ორთოგრაფიის არ არსებობა კი ძალიან ადვილად შეიძლება შეივსოს ნებისმიერი სხვა ენით. ჩვეულებრივი ბილინგვალების მსგავსად სმენა დაქვეითებული ბილინგვალები ორ ენას გამოიყენებენ სხვადასხვა მიზნისთვის, ნიშნების ენა იქნება გამოყენებული ზეპირი კომუნიკაციის საშუალებად და საკუთარი აზრის გამოსახატავად, ხოლო ნებისმიერი სხვა ენა (2) იქნება ალტერნატიული საშუალება წერისა და კითხვის საჭიროების დროს.

აქედან გამომდინარე, თავისუფლად შეიძლება ითქვას, რომ ყველა სახის ბილინგვალს აერთიანებს ერთზე მეტი ენის სხვადასხვა მიზნით გამოყენების უნარი. სმენადაქვეითებულთაც ისევე წარმატებით შეუძლიათ გახდნენ ბილინგვალები, როგორც ჩვეულებრივ სხვა ნებისმიერ ადამიანს. მთავარია სასწავლო პროცესი დაიგეგმოს და წარიმართოს სწორად, ასევე დიდი მნიშვნელობა ენიჭება კეთილსინდისიერად და სწორად ჩატარებულ კვლევებს, რომლის მიხედვით იგეგმება სასწავლო პროცესი და ხშირად სწორად ჩატარებული კვლევები განსაზღვრავს ამა თუ იმ სასწავლო მოდელის წარმატებას; კიდევ ერთი ფაქტორია მშობელთა ჩართულობა და მონაწილეობა მათი შვილების განათლებაში და ბოლოს, რაც ყველაზე საგულისხმოა, სათანადო კვალიფიკაციის მასწავლებლების მომზადება, რომლებმაც უნდა ასწავლონ ინკლუზიურ ან სპეციალურ (სმენადაქვეითებულთა) სკოლებში.

ბიბლიოგრაფია:

• ბეიკერი, 2006 - კ. ბეიკერი, ბილინგვიზმისა და ბილინგვური განათლების საფუძვლები. „სამოქალაქო ინტეგრაციისა და ეროვნებათმორისი ურთიერთობების ცენტრის“ 2010 წლის ქართული ვერსიის გამოცემა.

• მაიერი, ველსი 1996 — ayer, C. & Wells, G. (1996). Can the linguistic Interdependence Theory Support A Bilingual-Bicultural Model of Literacy Education for deaf Students? (Theoretical and Review Article)

• სტანდლი, — Standley L, Sociolinguistic Perspectives on the Education of Deaf Children in Inclusion Placements. University of New Mexico.

• <http://www.un.org/en/documents/udhr/#atop>

• <http://www.start-american-sign-language.com/history-of-sign-language.html>

• http://www.theitinerantconnection.com/history_of_deaf_education.htm

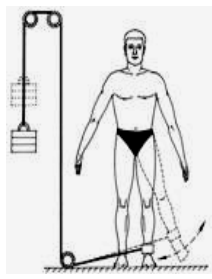
უნდა ირწმუნო, რომ გაიმარჯვო, ანუ 60 პარჯიში სიცოცხლისათვის

ბაბრძულა, ღასაწყისი №1 (11)-№9(19).

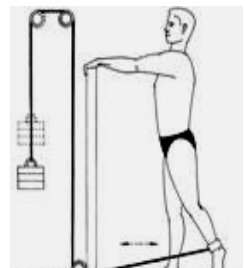
ი.კუხენცოვი

პარჯითა მეორე კომპლექსი

პარჯიში №28 დგომი. რიგრიგობით ფეხების გვერდზე განევა. წონა თანდათანობით იზრდება (6-8).

პარჯიში №33 სკამზე ჯდომი. ხელების გამართვა იდაყვის სახსრებში. წონა თანდათანობით იზრდება (6-8).

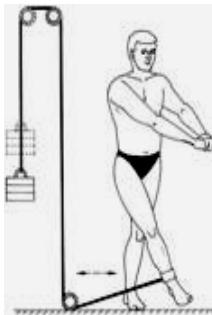

პარჯიში № 29 დგომი. ხელებით ვეყრდნობით საყრდენს. ფეხების უკან განევა წონა თანდათანობით იზრდება(6-8).

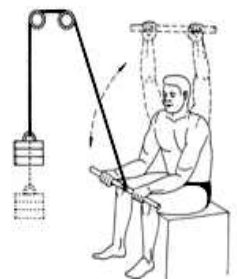
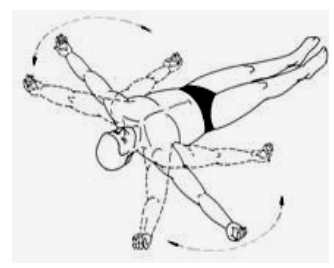

პარჯიში №34 სკამზე ჯდომი. ხელების მოხრა იდაყვის სახსრებში.წონა თანდათანობით იზრდება (5-6).

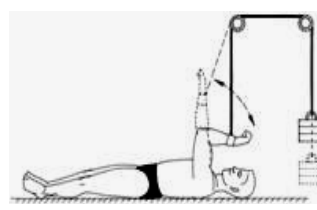
პარჯიში №30 დგომი. ფეხების რიგ-რიგობით მალლა ანევა. წონა თანდათანობით აკლდება (6-8).

პარჯიში № 35 ზურგზე წოლით, ხალიჩაზე ხელების სრიალით ქნევეითი მოძრაობები (6-12).

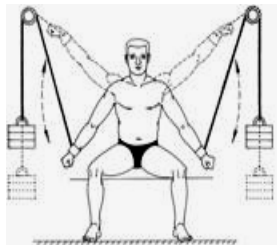

პარჯიში № 31 სკამზე ჯდომი. ხელების მალლა ანევა. წონა თანდათანობით იზრდება (6-8).

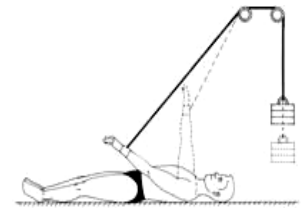

პარჯიში № 36 ზურგზე წოლით, ხელების გამართვა იდაყვის სახსრებში.წონა თანდათანობით მცირდება (6-8).

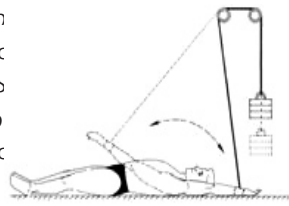
პარჯიში № 32 სკამზე ჯდომი. ხელების განმკლავი.წონა თანდათანობით აკლდება (6-8).

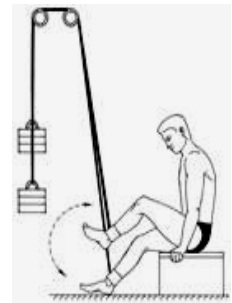
პარჯიში № 37 ზურგზე წოლით,გამართული ხელებით ზემკლავი, წონა თანდათანობით კლებულობს (6-8).

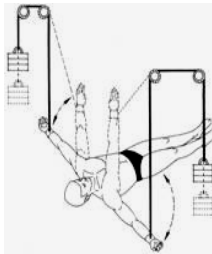
პარჯიზი № 38 ზურგზე ნოლით, აქნევით თავს ზემოც გამართული ხელების გადატანა შემდგომში სანკი მდგომარეობაში დაბრუნები (6-8).

პარჯიზი № 40 სკამზე ჯდომი. ველოსიპედისტის მოძრაობები, წონა თანდათანობით იზრდება (5-20).

ბაბრძელა შაფაზ ნომირში

პარჯიზი № 39 ზურგზე ნოლით, ხელების განმკლავი და წინმკლავი, წონა თანდათანობით მცირდება (6-8).

მოძრაობა ბავშვის ჯანმრთელობას აყალიბებს

იგორ დოლიძე

თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტის ფიზიკური მედიცინის და რეაბილიტაციის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი, პროფესორი, საქართველოს ჰუმანიტარული და სახელოვნებო მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოს-მდივანი

ადამიანის მოძრაობითი აქტიობა ყოველთვის იყო, არის და იქნება მისი ორგანიზმის განვითარების, ნორმალური ფუნქციონირების აუცილებელი პირობა. არისტოტელე თავის დროზე სამართლიანად აღნიშნავდა — “ადამიანის ორგანიზმს ისე არაფერი ცვლის და არღვევს, როგორც ხანგრძლივი ფიზიკური უმოქმედობა”. ეს კი

ნიშნავს იმას, რომ მოძრაობითი აქტივობის სრული გამოთიშვა ან მოძრაობის მკვეთრი შეზღუდვა ადამიანის ორგანიზმზე დამლუპველად ზემოქმედებს.

ადამიანის ჯანმრთელობა იწყება არა მარტო მისი დაბადების წუთებიდან, არამედ, ჯერ კიდევ ნაყოფის ჩასახვამდე, რაც უშუალოდ დაკავშირებულია მისი მშობლების ჯანმრთელობასთან და წინაპრების გენეტიკურ კოდთან. სამწუხაროდ ამ პრობლემას ნაკლები ყურადღება ექცევა.

ჰიპოდინამია, ანუ კუნთური უმოქმედობა, ყოველ ნაბიჯზე საშიშროებას უქმნის ნებისმიერ ადამიანს.. ეს ადრეც ხდება, სანამ ის გააკეთებს თავის პირველ ნაბიჯებს. დედის მუცლადყოფნის პირობებში ნაყოფი რიგ შემთხვევაში ჟანგბადისა და საკვების უკმარისობას განიცდის, რაც შიმშილს იწვევს. ეს

კი, მას აიძულებს იმოძრაოს, რათა მოიპოვოს თავისი „საარსებო პური“ პლაცენტრიდან არტერიული სისხლის ნაკადის გაძლიერებული “გადმოქაჩვის” შედეგად. ამით ნაყოფი აყალიბებს თავის ფიზიკურ სხეულს, სტიმულირებას უკეთებს ქსოვილებისა და ორგანოების ზრდას. ამასთან, ჩატარდა საინტერესო გამოკვლევა, რომელმაც გამოავლინა შემდეგი: ორსულები, რომლებიც ჭარბად იღებენ საკვებს, მათი სისხლი ჭარბად გაჯერებულია მაღალკალორიული ნივთიერებებით და საფრთხეს უქმნის ნაყოფის მოძრაობას. ჭარბი საკვებით გაჯერებული ნაყოფი ჰიპოდინამიურია, რაც ამოკლებს მის სიცოცხლისუნარიანობას მანამდე, სანამ დაიწყება ჩვილის სიცოცხლის ოფიციალური ათვლა.

დღეს ექიმები ორსულებს უკრძალავენ საკვების ჭარბ მოღებას და აძლევენ მეტი მოძრაობის რეკომენდაციას. ორსულ სპორტსმენებზე დაკვირვებამ, რომლებიც წრთვნას გადიოდნენ ცურვაში, მეცნიერებს მისცა საშუალება, დაეგინათ მნიშვნელოვანი ფაქტი: სპორტსმენი დედების ბავშვები ბევრად უფრო ადრე იწყებდნენ ფიზიკურ და გონებრივ განვითარებას, ვიდრე არანავარჯიშევი დედების შვილები.

ბავშვი მოძრაობისადმი მოთხოვნილებას აქტიურად ავლენს დაბადების პირველი წუთებიდან, როცა ბავშვის დედა მოძველებული ტრადიციის მიხედვით ცდილობს მაგრად შეფუთოს თავისი “პანანინა”, ამაზე ის პროტესტით პასუხობს — ხვნეშის,

იქმუხნება და კიდევაც ტირის. ბავშვისათვის მოძრაობა წარმოადგენს სიხარულის წყაროს, ხოლო კარგი გუნება-განწყობა იძლევა კარგი ჯანმრთელობის საფუძველს. სისტემატურად ჩატარებული გამაჯანსაღებელი ფიზიკური ვარჯიშები (მასაჟი და ტანვარჯიში), ხელს უწყობს ნერვული სისტემის აგზნებისა და შეკავების პროცესების ნორმალიზებას. აქედან გამომდინარე, კუნთოვანი და ნერვული სისტემების ურთიერთდამოკიდებული მუშაობის პროცესი განსაზღვრავს ცენტრალური ნერვული სისტემის ფუნქციის გაუმჯობესებას, რაც ხელს უწყობს ბავშვთა ჰარმონიულ აღზრდას, როგორც ფიზიკურად, ასევე გონებრივად. დიდ ხნის წინათ, ამ აზრს იზიარებდა გამოჩენილი ფიზიოლოგი ი. სეჩენოვი შემდეგი თეზისით: “კუნთების მუშაობა, ეს არის ტვინის მუშაობა”.

დღეს, მკვეთრად მოიმატა ადრეული ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობის სტატისტიკურმა მონაცემებმა, რომლის ძირითად მიზეზად ასახელებენ მოსახლეობის მძიმე სოციალურ-ეკონომიურ პირობებს, თანდაყოლილი იმუნიტეტის დაქვეითებას, ახალშობილის ფიზიკური და გონებრივი განვითარების დაბალ დონეს, მზარდ ეკოლოგიურ კრიზისს, გენეტიკურ კოდში პათოლოგიურ ცვლილებებს, ბავშვთა ჯანდაცვის ორგანიზაციის მოუქნელ მუშაობას და ა.შ. სახელმწიფოს ჯანდაცვის სტრუქტურები მეტად უნდა იყვნენ დაინტერესებულნი ბავშვთა ჯანმრთელობის საკითხით, რაც ერის სიძლიერეს განსაზღვრავს და მუდმივად უნდა ახსოვდეს ის, რომ ბავშვის ორგანიზმი მუდმივად იზრდება, რთულდება მისი ქცევა და ხასიათი — ის პიროვნება ხდება. დღეს გადასინჯვას მოითხოვს კლასიკური პედიატრიის მრავალი რეკომენდაცია, რაც მნიშვნელოვნად არ შეესაბამება სხვადასხვა ასაკობრივი პერიოდის ბავშვთა ფიზიოლოგიის სპეციფიურ თავისებურებებს. დღემდე არსებული ადრეული ასაკის ბავშვების ორგანიზმზე ფიზიკურ-განმავითარებელ ღონისძიებათა ზემოქმედების, დანყების ვადებისა და ჩატარების მეთოდიკა ერთმანეთისაგან რადიკალურად განსხვავებულია. მეცნიერ-პედიატრთა ნაწილი ფიზიკური ვარჯიშისა და მასაჟის დანიშნვის ოპტიმალურ ვადად თვლიან ბავშვის 1.5-2 თვის ასაკს, რაც ავტორების შეხედულებით, განპირობებულია ბავშვის ორგანიზმის ანატომიურ-ფიზიოლოგიური თავისებურებებით. თუმცა ზოგიერთი მეცნიერთა ჯგუფის რეკომენდაციით, ფიზიკური ვარჯიშების გამოყენება მიზანშეწონილია ბავშვთა უფრო ადრეულ — 2-3 კვირის ასაკიდან და ცალკეულ შემთხვევებში სიცოცხლის პირველი დღეებიდანვე (ი. არშავსკი, მ. ტრუნოვი, ლ. კიტაევი და ა.შ.). ამ უკანასკნელთა მტკიცებით, სიცოცხლის პირველი დღეებიდანვე ბავშვისათვის აუცილებელია მოძრაობა, ვარჯიში, რაც ხელს უწყობს მოზარდის ორგანიზმში არსებული ბიოენერგეტიკული რეზერვების მაქსიმალურად გამოყენებას და განაპირობებს სხვადასხვა დაავადების მიმართ ბავშვის ბავშვის ორგანიზმის მაღალ იმუნო-ბიოლოგიურ მდგომარეობას.

ჩვენს მიერ ჩატარებული გამოკვლევების საფუძველზე დავრწმუნდით, რომ დაბადების პირველი დღეებიდანვე დანყებული ჩვილის გამაჯანსაღე-

ბელი პროცედურები (მასაჟი და ტანვარჯიში) ადრეულად ხელს უწყობს ბავშვის სხეულის სიგრძეში ზრდას და კუნთური მასის მომატებას, რაც შემდგომში განპიროვნდა (ხუთწლიანი დაკვირვების შემდეგ) მისი ორგანიზმის ადაპტირების გაუმჯობესებაზე გარემოში არსებულ არახელსაყრელ პირობებთან. ისინი საგრძობლად უსწრებდნენ ფსიქო-მოტორული განვითარების მხრივ საკონტროლო ჯგუფის (არანავარჯიშები 2,5 თვის ასაკიდან) ბავშვებს. საგულისხმოა ისიც, რომ ადრეულ ასაკში ნავარჯიშები ბავშვები გაცილებით ადვილად ექვემდებარებოდნენ აღზრდის პროცესს, სწრაფად უმუშავდებოდათ სწორი დინამიკური სტერეოტიპი და მყარად ინარჩუნებდნენ ორგანიზმის სტატიკურ და დინამიკურ ფუნქციებს (დგომა, ჯდომა, სიარული, ცოცვა) ბავშვის ჰარმონიულ აღზრდაში, რასაკვირველია, უდიდესი მნიშვნელობა ენიჭება დედის პიროვნულ თვისებებსაც, პედაგოგიური და ფსიქოლოგიური ნიჭის გათვალისწინებით.

ჩვენს მიერ ჩატარებული კვლევის შედეგად ვადასტურებთ, რომ ადრეული ასაკის ახალშობილებისათვის არ არის ნაჩვენები წინააღმდეგ მასაჟისა და გამაჯანსაღებელი ტანვარჯიშის გამოყენება, დოზირებული კუნთური დატვირთვა, მნიშვნელოვნად ხელს უწყობს ახალი ადაპტაციის და კომპენსატორული მექანიზმების სრულყოფას, რაც ორგანიზმში განაპირობებს ნივთიერებათა ცვლის ოპტიმალურ რეგულაციასა და ნორმალური ჰომეოსტაზის შენარჩუნებას.

ი.არშავსკი მიუთითებს, რომ მოძრაობითი აქტივობის აუცილებელი მოცულობის გარეშე დაბადებული მოუმნიფებული ადამიანის ნაყოფს არ შეუძლია გაიაროს თავისი ორგანიზმის ფორმირებისათვის საჭირო მომნიფების აუცილებელი ფაზები, ხოლო მოზრდილ პერიოდში ადამიანს არ შეუძლია დააგროვოს სტრუქტურული ენერგია, რომელიც აუცილებელია ნორმალური ცხოველმოქმედებისათვის და სტრესის მიმართ წინააღმდეგობის განვითარებისათვის.

ამრიგად, ადამიანის სიცოცხლეს, როგორც ყველა ცოცხალი არსების ცხოველმოქმედებას და ორგანიზმში მიმდინარე ფიზიოლოგიური პროცესების წარმართვას, განაპირობებს, მოძრაობა (ფიზიკური აქტიობა).

ყველა ადამიანს უნდა ახსოვდეს, რომ ფიზიკური აქტივობა — ბუნებით დაკანონებული ბრძანების შესრულების მოთხოვნილებაა.

მისი აუცილებლად შესრულება ყველა ადამიანისათვის გადაუდებელ პირობას წარმოადგენს, რა თქმა უნდა ასაკის, სქესის და ჯანმრთელობის ხარისხის გათვალისწინებით. ამ მხრივ, სასურველია, გავიზიაროთ ი. არშავსკის სიტყვები — “ადამიანი მოძრაობითა და განვითარებით ქოქავს თავისი ცხოვრების საათს”.

ყოველი ბავშვის ორგანიზმში დევს ბუნებისაგან მინიჭებული მოძრაობისადმი მოთხოვნილება. ბავშვისთვის გასწრება სირბილში, ცალ ფეხზე ხტუნაობა — შეჯახებები ისევე ბუნებრივი და აუცილებელია, როგორც სუნთქვაა. ბავშვის ერთ მხიარულ სიმღერაში ასეთი სიტყვებია: “ჩემს შიგნით მუდმივი ძრავა, მუდმივი მორბენალი და მუდმივი სახტუნაო დევსო”...

ჩოგბურთის დედოფალმა ფურორი მოახდინა

ესთერ ბერგერმა (ნიდერლანდები) ფურორი მოახდინა. მან შიშველმა, სპეციალურად ყოველთვიურ ჟურნალ ESPN The Magazine's Body Issue-ის ყდისათვის სურათები გადაიღო.

პაროლიმპიური თამაშების ხუთგზის გამარჯვებულმა, დიდი მუზარადის 16 გზის მფლობელმა, საინვალიდო ეტილით მოსარგებლე სპორტსმენთა შორის 29 წლის მსოფლიოს 1-მა სპორტსმენმა, ახლახანს დაუმარცხებლად 396-ჯერ გამარჯვებულმა, “ნიუ”-ს სტილში გადაიღო სურათები ზემოთაღნიშნული ჟურნალისათვის, რითაც ყველა გააოცა და მათ შორის ისინიც, ვინც ამას შეუძლებლად მიიჩნევდნენ.

ბერგერი გახდა ერთი მათგანი იმ ექვს სპორტსმენ-ვარსკვლავთა შორის, რომლებიც პოზირებდნენ ჟურნალის ამ გამოშვებისათვის და ჟურნალში მისი გამოჩენა გახდა ინტერნეტფორუმებზე საზოგადოების აქტიურობის გამონვევის მიზეზი და პასუხობდნენ მეორე სპორტული გამოცემის The Bleacher Report - ის შეხედულებებს ამ მოვლენის მიმართ, რომელიც ხაზგასმით აღნიშნავდა, – “ვერ ვუარყობთ, რომ მას ლამაზი სხეული აქვს, მაგრამ არ არის ლამაზი, როცა ინვალიდის ეტილში მჯდარი შიშველი ქალი ფოტოკამერის წინ კეკლუცობს”.

ამის პასუხად ESPN The Magazine-ს რედაქტორმა თქვა, რომ Body es is გამოცემაა, რომელიც მიზნად ისახავს იმ სპორტსმენტა სხეულის შესწავლას და სახალხოდ გამოჩენას, რომელიც ასე აღაფრთოვანებს ხალხს, და არა იმიტომ, რომ უბრალოდ დავინახოთ მისი სიშიშველე, როგორც ამას სხვა გამოცემები აკეთებენ. ჩვენ პატივს ვცემთ სპორტსმენებს, რომლებსაც გააჩნიათ სხვადასხვა ფიგურა, ზომები, ფერი, სქესი, ასაკი და რასა. ვაჩვენებთ იმ სხეულს, რომელსაც ისინი იყენებენ სპორტში საოცნებო მიზნების მიღწევისათვის. ესთერ ბერგერი ტალანტიური სპორტსმენი და ლამაზი ქალია — საზოგადოებისათვის ეს მისი ღირსეული და სასიამოვნო სიურპრიზია.

Body Issue-ს საინვალიდო გამოშვებაში, რომელიც 2009 წელს გამოვიდა, ყდის პირველ გვერდზე წარმოდგენილი იყო ამერიკელი სპორტსმენი ტრიარლონსტი სარა რეინერტსენი (Sarah Reinertsen), რომელიც იყო პირველი ინვალიდი ქალი (ერთი ფეხის ამპუტაციით), რომელიც მონაწილეობდა რკინის ტრიატლონში გამართულ მსოფლიო ჩემპიონატში.

WADA –მ გამოაქვეყნა 2011 წლისათვის აკრძალული პრეპარატების სია.

საერთაშორისო ანტისადოპინგო სააგენტომ (WADA) გამოაქვეყნა აკრძალული პრეპარატების სია, რომელიც ძალაში შევა 2011 წლის 1 იანვრიდან.

ახლად დამტკიცებულ სიაში შეტანილია ახალი სექცია — “არასანქცირებული პრეპარატები” (‘Non-Approved Substances’). ეს კატეგორია აღწერს იმ ფარმაცევტულ ნივთიერებებს, როლებიც გამოიყენება დოპინგის ხარისხში, მაგრამ არ არის შეტანილი სიის სხვა სექციაში, როგორც მიუღებელი სახელმწიფოთა ჯანდაცვის ორგანიზაციების მიერ თერაპევტული გამოყენებისათვის. შემდეგ მნიშვნელოვან ცვლილებას წარმოადგენს სიიდან კატეგორიის ‘Platelet-Derived Preparations’ (ანტი-

ტრომბოციტული პრეპარატების) ამოღება, როგორც დოპინგის მიზნით გამოყენებული რეგისტრირებული შემთხვევების არ არსებობა.

გაუქმებულია აგრეთვე წესები სპორტსმენების მიერ მკურნალობის მიზნით აუცილებლად გამოსაყენებელი წამლები აუცილებელი დეკლარირების შესახებ.

აკრძალული წამლების სია, მონიტორინგის პროგრამა და ძირითადი ცვლილებები 2011 წლისათვის შეგიძლიათ მოიძიოთ საიტზე: <http://www.wada-ama.org/en/World-Anti-Doping-Program/Sports-and-Anti-Doping-Organizations/International-Standards/Prohibited-List/> ინფორმაციის წყარო: <http://www.paralympic.org/>

ძიუდო, როგორც პარალიმპიური სპორტის სახეობა

ძიუდო-ს თუ ვთარდმნით იპონურიდან ქართულად სიტყვასიტყვით ნიშნავს “რბილ გზას”. ამ სპორტის სახეობაში გაერთიანებულია ადამიანის სულიერი და ფიზიკური საწყისები და წინა პლანზე წამოსწევს მონინაალმდეგისა და ზოგადად ყოველი ადამიანურის პატივისცემას. შერკინება აუცილებლად იწყება და მთავრდება თავის დაკვრით. სულ სპორტსმენმა მონინაალმდეგის პატივისცემა უნდა გამოხატოს 7-ჯერ, ამასთან ერთად თავის დაკვრის ხანგრძლივობა შეადგენს 4 წამს, ხოლო წელში უნდა მოიხაროს 30⁰-თ. ორთაბრძოლის ეს სახეობა დაფუძნებულია სამურაების ხელჩართულ ჭიდაობა ე.წ. ჯიუ-ჯიცუზე. თავიდან ძიუდო გამოიყენებოდა თვითკონტროლისა და დისციპლინის, დამოუკიდებლობისა და საკუთარი ძალების რწმენის განვითარებისათვის. შემდეგ კი მან საერთაშორისო აღიარება მოიპოვა და გახდა როგორც ოლიმპიური, ასევე პარალიმპიური სპორტის სახეობა. პირველი საერთაშორისო შეჯიბრება ძიუდოში შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისათვის (უსინათლოთათვის) შედგა 1987 წელს. ხოლო მომდევნო 1986 წელს სეულში (კორეა) ძიუდო (მამაკაცები) გახდა პარალიმპიური თამაშების ერთ-ერთი შემადგენელი ნაწილი. ქალებმა პირველად მონაწილეობა მიიღეს ათენის (2004 წ) ზაფხულის პარალიმპიურ თამაშებში. დღეისათვის ძიუდო (როგორც საინვალიდო სპორტის სახეობა) განვითარებულია მსოფლიოს 30 ქვეყანაში და მისი განვითარებს ხელმძღვანელობს უსინათლოთა სპორტის საერთაშორისო ფედერაცია (IBSA).

აღწერილობა

პარალიმპიურ ძიუდოში მონაწილეობენ უსინათლო და სუსტადმხედველი სპორტსმენები. შეჯიბრება ტარდება 3 კლასში და პროგრამაში შეტანილია 13 ნონითი კატეგორია.

მამაკაცები: (7)

- 60.00 კგ-მდე
- 66.00 კგ-მდე
- 73.00 კგ-მდე
- 81.00 კგ-მდე
- 90.50 კგ-მდე
- 100.00 კგ-მდე
- 100.00 კგ-ზე ზემოთ.

ქალები(6)

- 48.00 კგ-მდე
- 52.00 კგ-მდე
- 57.00 კგ-მდე
- 63.00 კგ-მდე
- 70.00 კგ-მდე
- 70.00 კგ-ზე ზემო

შეჯიბრება ტარდება ძიუდოს საერთაშორისო ფედერაციის წესების მიხედვით (IJF). ერთადერთ გამონაკლისს წარმოადგენს მონინაალმდეგეთა წინასწარი კონტაქტის დამყარება. მამაკაცებში შერკინება გრძელდება 5 წუთი, ხოლო ქალებში 4 წუთი. გამარჯვებულად ცხადდება მონაწილე, რომელსაც ექნება მონინაალმდეგეზე მაღალი შეფასება. მომგებიანი ქულების მისაღებად ძირითად ილეთებს წარმოადგენს შეტევის და კონტრშეტევის დროს გდებები და შებოჭვები(შებოჭვა, მახრჩობელა და მტკივნეული ილეთები). ფეხებით, ხელებით და თავით დარტყმები აკრძალულია. უმაღლეს შეფასებად ითვლება “იპონი”.(იპპონ) – რომელიც ცხადდება სწრაფი გამარჯვების (დროზე ადრე დამთავრების) შემთხვევაში, როდესაც სპორტსმენი ტატამს შეეხო ზურგის დიდი ნაწილით გდების შემდეგ, რომელსაც გააჩნდა მნიშვნელოვანი ამპლიტუდა, ძალა და სისწრაფე, ან როდესაც ჩატარდა შებოჭვა 25 წამის განმავლობაში. “იპონი” ცხადდება აგრეთვე იმ შემთხვევაში, როდესაც მახრჩობელა ან მტკივნეული ილეთი თვალნათელია, ან მონინაალმდეგე სპორტსმენი დამოუკიდებლად აღიარებს თავის დამარცხებას. ამისათვის მან უნდა აღიაროს “ატტა” (გნებდები) ან ორჯერ დაარტყას ტატამზე ხელები ან სხეულის რომელიმე ნაწილი.

კლასიფიკაცია

ძიუდოში სპორტსმენებს ყოფენ სამ კლასად (მხედველობის დაკარგვის დონის მიხედვით).

- 1 კლასი. სრული უსინათლობა. ამ კლასში მონაწილეობენ ის სპორტსმენები, რომლებიც სრულიად ვერ ხედავენ შუქს, ან ცოტას აღიქვამენ შუქს, მაგრამ ვერ ანსხვავებენ ხელის ფორმას ნებისმიერი დაშორებიდან და მიმართულებიდან.
- 2 კლასი. მხედველობის ნაწილობრივ დაკარგვა, როდესაც ადამიანს შეუძლია ხელების ფორმის გარჩევა, მაგრამ მისი მხედველობა არ აღემატება 2/60 და, ან როცა ხედვის ველი შეადგენს არა უმეტეს 5 გრადუსს.
- 3 კლასი. სუსტადმხედველები, რომლებსაც გააჩნიათ მზერის სიმახვილეა 2/60-დან 6/60-მდე, ან როდესაც მხედველობის ველი იმყოფება 5 გრადუსიდან 20 გრადუსამდე. ფოტოები აღებულია საიტიდან <http://en.paralympic.beijing2008.cn/>

ქობულაძე

ინფაქტისაგან გვიხსნის კბილების რეგულარული წმენდა

კბილების რეგულარული წმენდა გვინარჩუნებს ჯანმრთელობას და გვიხანგრძლივებს სიცოცხლეს — ამ დასკვნამდე მივიდნენ ინგლისელი მეცნიერები.

“თუ თავს არ დავიხსნით ბაქტერიებისაგან, რომლებიც მრავლდებიან პირის ღრუში, ისინი შეიძლება მოხვდნენ სისხლში და გამოიწვიონ თრომბის წარმოშობა” განაცხადა პროფესორმა ჰოვარდ ჯენკინსონმა, რომელიც ეყრდნობოდა ინგლისელი მეცნიერების გამოკვლევების შედეგებს. მისი სიტყვებით კვების კონტროლთან, არტერიული წნევის, ქოლესტერინის დონის და ჯანმრთელობის მდგომარეობის წესრიგში ყოფნასთან ერთად აუცილებელია კბილების წესრიგში მოყვანაც. გარდა ამისა, პირის ღრუს უყურადღებოდ დატოვება 70%-თ ზრდის გულსისხლძარღვთა დაავადების რისკს. regnum.ru

ჰიუ უილიამსის თავგადასავალი

ეს იყო ყველაზე გასაოცარი შემთხვევების ჯაჭვი, თუ კი რამ ოდესმე მომხდარა მსოფლიოში. მასში მონაწილეობდა სამი გემი, რომლებიც დაიღუპნენ ერთმანეთიდან ასი წლის დაშორებით უელსის სანაპიროსთან ახლოს მდებარე სრუტეში. პირველი გემი დაიღუპა 1664 წლის 5 დეკემბერს. 81 მგზავრიდან, რომლებიც მის ბორტზე იმყოფებოდნენ, გადარჩა მხოლოდ ერთი, ვინმე ჰიუ უილიამსი. 1785 წლის 5 დეკემბერს, ზუსტად 121 წლის შემდეგ, ამ სრუტეში ისევ დაიღუპა გემი, და ისევ ყველა მგზავრი გამოეთხოვა სიცოცხლეს გარდა ერთისა, რომელსაც ჰიუ უილიამსი ერქვა.

ის, რომ ორი გემი იღუპება ერთი თვის ერთიდაიგივე დღეს — არც ისე გასაოცარია და შეიძლება მოხდეს კიდევ, მაგრამ ორივეჯერ რომ გადარჩა მხოლოდ ერთი და ისიც ჰიუ უილიამსი, ნამდვილად გასაოცარია და ამაში არის რაღაც მისტიკური. მაგრამ ისტორია ამით არ მთავრდება.

1860 წლის 5 დეკემბერს ამავე სრუტეში ისევ დაიღუპა გემი, პატარა შხუნა, სულ რაღაც 21 მგზავრით, და ისევ გადარჩა ერთადერთი ადამიანი, რომელსაც ჰიუ უილიამსი ერქვა.

მხედველობის ანომალიები

მსოფლიოს ყველა ხალხების მითებში მოხსენებულია ცალთვალა ლეგენდარული გოლიათი ციკლოპი. მაგრამ, ადამიანებშიც მოიძებნება ისეთი პიროვნება, რომელსაც გააჩნდა ერთი თვალი და ისიც შუბლზე ამოსული. იგი ცხოვრობდა მისი-

სიპის სანახებში. როგორც იუნყებოდა “ბოსტონის სამედიცინო გაზეთი” მას შუბლზე ჰქონდა თვალის ერთი ქრილი, რომელიც ნორმალურად ფუნქციონირებდა. ცირკის და კუნსტკამერის დირექტორები წლების მანძილზე ცდილობდნენ როგორმე მიეტყუებინათ იგი თავისთან, მაგრამ არაფერი გამოსდებოდა.

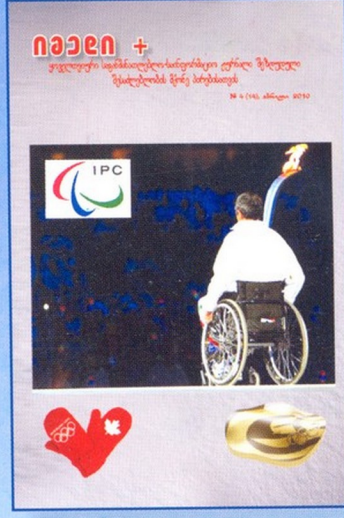
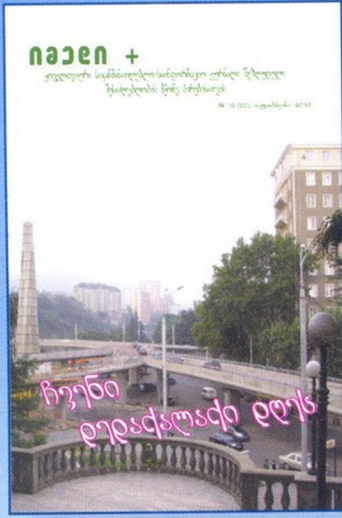
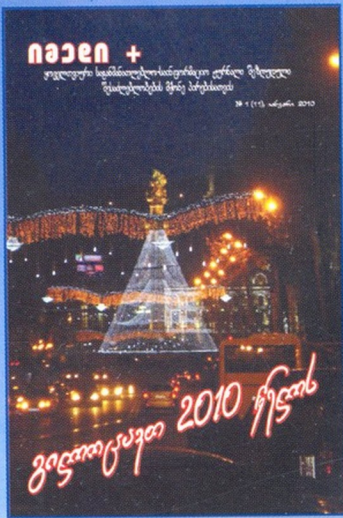
ბუნებრივია, ეს ადამიანი არ იყო ერთადერთი, რომელსაც ასეთი ანომალია გააჩნდა. მაგალითად, ინგლისში ცხოვრობდა ადამიანი, რომელსაც გააჩნდა ოთხი თვალი და ყოველ თვალს შეეძლო ერთმანეთისაგან დამოუკიდებლად ფუნქციონირება და ოთხივე მხარეს ყურება.

ალმოჩინეს პლანეტა, რომელიც სიცოცხლისათვის გამოსადეგია

მზის სისტემის მიღმა დედამიწიდან 20 სინათლის წელიწადის დაშორებით ალმოჩინეს პლანეტა, რომელიც გამოდგება სიცოცხლისათვის.

ამერიკელი ასტრონომების შეფასებით, ალმოჩინი პლანეტის ზედაპირზე შეიძლება იყოს წყალი თხევად მდგომარეობაში, ხოლო გრავიტაციის შეფასების ძალა მიუთითებს ატმოსფეროს არსებობას. თუ ეს დასკვნები შეესაბამება სინამდვილეს, მაშინ საქმე გვაქვს პლანეტასთან, რომელსაც გააჩნია სიცოცხლისათვის უფრო მეტი ოპტიმალური პირობები ყველა იმ პლანეტებს შორის, რომლებიც ალმოჩინილია დღემდე — ამის შესახებ განაცხადა ალმოჩინის ავტორებმა, კალიფორნიის შტატის ქ. სანტა-კრუზის უნივერსიტეტის და ვაშინგტონის კარნეგის ინსტიტუტის თანამშრომლებმა.

მეცნიერები მივიდნენ ამ დასკვნამდე 11 წლის მუშაობის შემდეგ, რომლების თანავარსკვლავედს აკვირდებოდნენ “კეკ-1”-ს ტიპის ოპტიკური ტელესკოპით, რომელიც მდებარეობს ჰავაის შტატში და ითვლება ამ ტიპის ყველაზე დიდ ინსტრუმენტად. ახლად ალმოჩინილ ციურ სხეულს უწოდეს “581-გ”. ეს პლანეტა 3-4-ჯერ მძიმეა ჩვენს დედამიწაზე, რომელიც ტრიალებს ე.წ. “გლიზ 581”-ს (წითელი ჯუჯა) ირგვლივ. შემოვლის პერიოდია 37 დედამიწის დღე და ღამე. დაკვირვების შედეგად ვარაუდობენ, რომ ციური სხეული “581-გ” დაფარულია კლდეებითა და ქვებით. მიზიდულობის ძალა საკმარისად მაღალია ატმოსფეროს არსებობისათვის. ამასთან ერთად მეცნიერები აღნიშნავენ, რომ ყველა ეს პირობა აუცილებლად არ ნიშნავს იმას, რომ ეს პლანეტა აუცილებლად გამოსადეგია ადამიანისათვის. იუწყება itar-tas

**ყოველთვიური
საგანმანათლებლო-
საინფორმაციო ჟურნალი
უზღუდული შესაძლებლობის
მქონე პირებისათვის**

დაიწყო ხელისმონერის გაფორმებები 2011 წლის იანვრიდან ჟურნალ „იმედი“-ს მიღებაზე. ჟურნალის გამონერა შესაძლებელია ქ. თბილისის მაცხოვრებლებისათვის „მაცნეს“, აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში „აჭარპრესის“, ხოლო ქვეყნის დანარჩენი მოსახლეობისათვის „საქპრესის“ გამავრცელებელი სააგენტოების საშუალებით.

ქ. თბილისის მოქალაქეებს შეუძლიათ მიმართონ ხელმონერისათვის „მაცნეს“ ოფისებს შემდეგ მისამართზე:

- ცენტრალური ოფისი, პეკინის გამზირი — ტელ. 25 33 88; 37 47 49
- ი. ჭავჭავაძის გამზირი №46 — ტელ. 22 64 58
- რ. თაბუკაშვილის ქ. №12 — ტელ. 93 12 94
- ივ. ჯავახიშვილის ქ. №4 — ტელ. 95 87 36

ზემოთჩამოთვლილ ტელეფონებზე დარეკვისას, სურვილის შემთხვევაში, „მაცნეს“ წარმომადგენელი ხელისმონერას განახორციელებს ადგილზე მისვლით.

ჟურნალის ღირებულებაა 3 ლარი. სამი თვით 9 ლარს, ექვსი თვით 18 ლარს, ხოლო ერთი წლით გამონერა 36 ლარს შეადგენს. ხელისმონერა ხორციელდება, როგორც ნაღდ, ასევე უნაღდო ანგარიშსწორების ფორმით.

გამოინერათ ჟურნალი „იმედი+“. თქვენი და თქვენი ოჯახის უერთგულესი მეგობარი.

